

UMBRELLA

Załącznik do uchwały
Nr XLIV/313/2002
Rady Miasta Helu
z dn. 28 sierpnia 2002 r.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA HELU

OPRACOWANA ZGODNIE Z ZALECENIAMI AGENDY 21

DOKUMENT STRATEGII

UMBRELLA

UMBRELLA
STOWARZYSZENIE KONSULTANTÓW

RADA MIASTA HELU

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA HELU

OPRACOWANA ZGODNIE Z ZALECENIAMI AGENDY 21

HEL, LUTY 2002

Dokument przygotowano w ramach pomocy konsultingowej programu Umbrella Project *“Opracowywanie strategii ekorozwoju w gminach zgodnie z zaleceniami Agendy 21”*

UNDP Umbrella Project

Aleja Niepodległości 186

00-926 Warszawa

tel. (022) 628 -36 -24

fax. (022) 629-95-66

Zespół konsultantów Umbrella Project:

Dr Piotr Lorens - koordynator

Barbara Pujdak – konsultant branżowy

Szymon Świtajski – konsultant branżowy

Grzegorz Kuciel - konsultant branżowy

Recenzja dokumentu:

Prof. Tadeusz Borys

Szanowni Państwo

Mamy przyjemność zaprezentować Państwu dokument pn. "Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Helu", który stanowi efekt pracy grupy osób reprezentujących mieszkańców, Radę i Zarząd oraz instytucje współpracujące z gminą. W okresie od września 2001 do końca lutego 2002 szeroka reprezentacja gminnej społeczności włożyła ogromny wysiłek w stworzenie strategii. Za ich aktywny udział i wielki wkład pracy - gorąco dziękujemy.

Zredagowana i uchwalona koncepcja rozwoju naszej gminy pozwala ująć możliwości rozwoju całościowo i zaplanować działania w perspektywie kilku, a nawet kilkunastu lat. Dokument ten to także podstawa, na której opierać będziemy bardziej racjonalne gospodarowanie mieniem komunalnym, planowanie inwestycji, wreszcie - co bardzo ważne - pozyskiwanie dodatkowych, pozabudżetowych środków finansowych.

Głęboko wierzymy, że już w najbliższych latach pojawią się widoczne efekty przedstawionej strategii, a Hel stanie się miastem otwartym ku morzu, opierającym się na turystyce, rybołówstwie i Marynarce Wojennej, szanującym swe unikalne walory przyrodnicze i kulturowe. Słowem - miejscem, gdzie mieszkaniec i przebywający turysta znajdą dobre warunki do życia i wypoczynku.

Z wyrazami szacunku

Tadeusz Klajnert

Mirosław Wądołowski

Przewodniczący Rady

Przewodniczący Zarządu

Osoby uczestniczące w pracach nad strategią Współtwórcy strategii

1. Baranowska Barbara	21. Mosór Andrzej
2. Borowiec – Pytel Bogusława	22. Mrozik Edward
3. Buliński Andrzej	23. Muza Tadeusz
4. kmdr por. Ciężkowski Cezary	24. Naturski Jan
5. Franczak Sławomir	25. Pałkowski Jarosław
6. Grądkiewicz Agnieszka	26. kmdr Piotrowski Henryk
7. Grądkiewicz Jacek	27. Pujdak Barbara
8. Groenwald Ryszard	28. Pytel Mieczysław
9. Hałas Marian	29. Rusajczyk Grzegorz
10. Jarosz Zofia	30. Rusajczyk Iwona
11. Jóźwicki Piotr	31. Rydz Zbigniew
12. Klajnert Tadeusz	32. Rzepko Teresa
13. Konarski Eugeniusz	33. Salski Jerzy
14. Kosińska Joanna	34. Skóra Krzysztof
15. Kosznik Franciszek	35. Słupecka Jolanta
16. Kretkiewicz Ryszard	36. Świtajski Szymon
17. Kuciel Grzegorz	37. Tomasik Jerzy
18. Lorens Piotr	38. Wądołowski Mirosław
19. Maciejewski Bronisław	39. Waśkowski Wojciech
20. Michniewicz – Borkowska Teresa	40. Wojna Paweł

1. Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy	6
1.1. Miejsce strategii w lokalnej Agendzie 21	6
1.2. Przebieg prac nad strategią	9
1.3. Struktura strategii	14
2. Strategiczny kierunek rozwoju gminy	15
2.1. Krótka charakterystyka gminy i jej misji	15
2.2. Wizja przyszłości i cel nadrzędny rozwoju gminy	16
2.3. Cele główne strategii	21
3. Szanse i zagrożenia rozwoju gminy	23
3.1. Czynniki sprzyjające rozwojowi gminy	23
3.2. Problemy rozwoju gminy	25
4. Plan operacyjny strategii – cele szczegółowe oraz ich realizacja	35
4.1. Wybór i lista celów szczegółowych	35
4.2. Ład ekologiczny	37
4.3. Ład gospodarczy	41
4.4. Ład społeczny	45
4.5. Ład przestrzenny	50
4.6. Syntetyczny przegląd planowania operacyjnego	54
5. Zarządzanie realizacją strategii	65
5.1. Instrumenty realizacji	65
5.2. Monitoring strategii	67
5.3. System aktualizacji strategii	70

1. Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy

1.1. Miejsce strategii w lokalnej Agendzie 21

Podjęcie prac nad **Strategią Zrównoważonego Rozwoju Miasta Helu** oznacza przyjęcie przez lokalną społeczność określonego kierunku rozwoju - określanego jako **ekorozwój** lub **rozwój zrównoważony**. Pojęcie ekorozwoju oznacza zrównoważony rozwój społeczno - gospodarczy, w którym w celu równoważenia szans dostępu do środowiska poszczególnych społeczeństw lub ich obywateli - zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń, następuje proces integrowania działań:

- politycznych
- gospodarczych
- i społecznych

z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.

Ekorozwój nie jest więc wąsko rozumianą ochroną środowiska. Nie jest także przeciwstawieniem się rozwojowi społecznemu i gospodarczemu gminy. Nie oznacza on jednak także rozwoju gospodarczego naruszającego w sposób istotny i nieodwracalny zasoby środowiska.

Tak więc, ekorozwój (rozwój zrównoważony) w gminie to w praktyce integracja czterech ładów:

Ładu ekologicznego, który oznacza tu zgodność z wymogami szeroko rozumianej ochrony środowiska oraz nienaruszanie trwałych zasobów środowiska naturalnego.

Ładu gospodarczego, związanego z trwałymi podstawami rozwoju gospodarczego gminy - wszyscy żyjemy przecież w określonych realiach ekonomicznych, i rozwój gospodarczy jest elementem niezbędnym dla prawidłowego funkcjonowania każdej społeczności lokalnej.

Ładu społecznego, rozumianego jako zaspokajanie potrzeb lokalnej społeczności oraz rozwijanie więzi społecznych i związanych z nimi instytucji życia społecznego. Ważnym zagadnieniem jest tu także likwidacja patologii społecznych oraz stwarzanie właściwych warunków życia wszystkim mieszkańcom gminy.

Ładu przestrzennego, oznaczającego integrację wymienionych powyżej pozostałych ładów w granicach określonego obszaru (terytorium gminy) - w końcu zagadnienia społeczne, gospodarcze czy ekologiczne w nierozdzielny sposób związane są z określonym obszarem - w tym przypadku obszarem Miasta Helu.

Zgodnie z definicją ekorozwoju, niezwykle pożądanym jest integracja wymienionych powyżej ładów z ładem polityczno - instytucjonalnym, który określić można jako ogół zagadnień związanych ze sferą zarządzania gminą. Oznacza to także uwzględnianie wymogów Agendy 21 przy tworzeniu Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy.

Agenda 21 jest **globalnym programem działań na rzecz środowiska i rozwoju, przyjętym na Szczycie Ziemi w Rio w 1992r.** Program ten wskazuje, w jaki sposób można równoważyć rozwój w kategoriach gospodarczych, społecznych i ekologicznych. Kluczową rolę w tym procesie mają do odegrania władze lokalne, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”. Stąd nazwa Lokalnej Agendy 21.

W praktyce **Lokalna Agenda 21 oznacza zbudowanie programu ekorozwoju gminy** lub regionu, składającego się m.in. z wzajemnie się uzupełniających dokumentów:

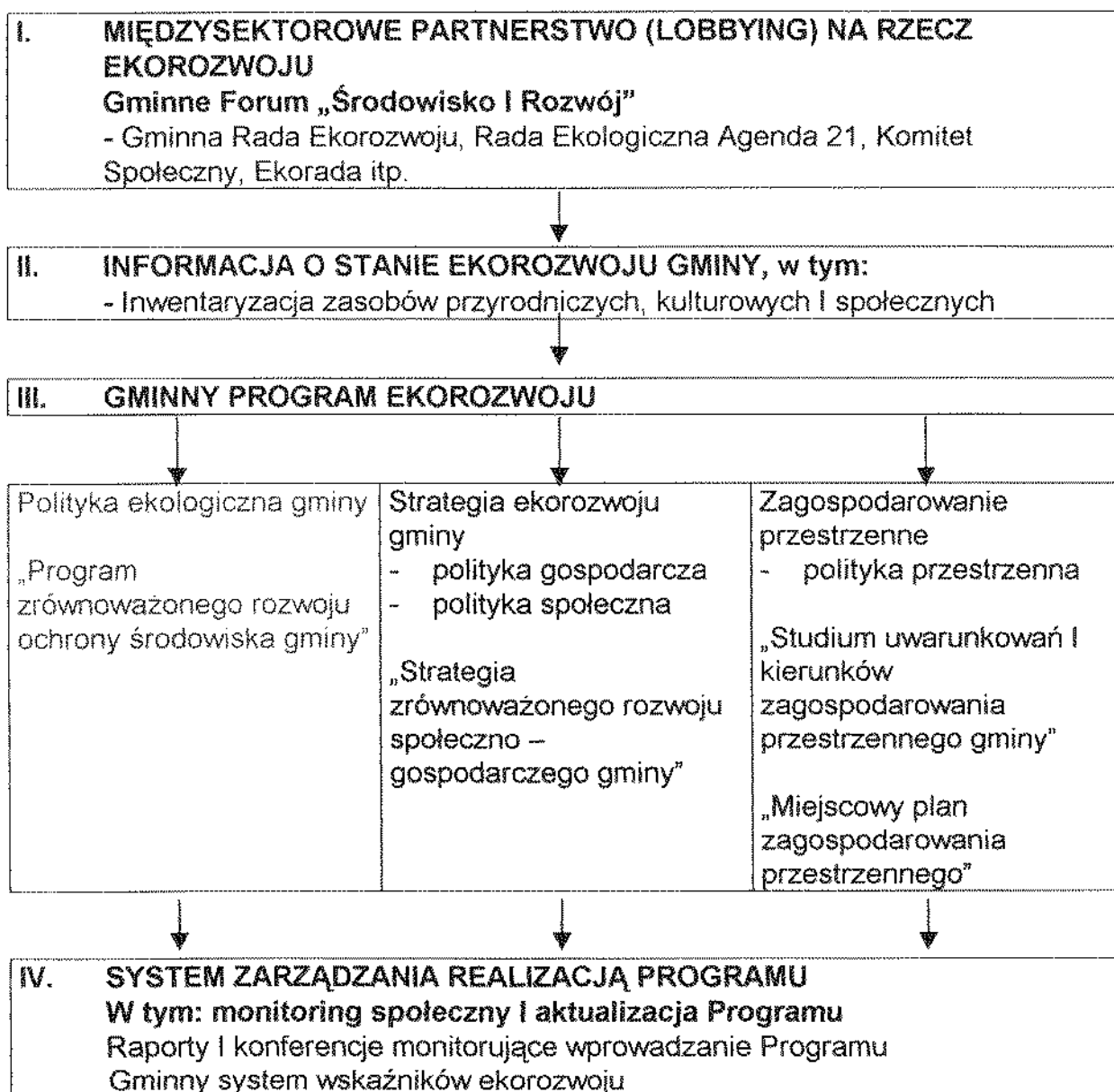
- **Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy** oraz
- **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy** (opracowania planistycznego).

Lokalna Agenda 21 zakłada także **uspolecznienie** całego procesu opracowywania Strategii gminy, co oznacza m.in. **uczestnictwo społeczności lokalnej w podejmowaniu kluczowych decyzji** oraz **bezpośrednie podjęcie prac nad strategią przez zespół** reprezentujący różne sektory życia społecznego i gospodarczego gminy. Ważnym elementem Lokalnej Agendy 21 jest także zbudowanie systemu zarządzania jej realizacją, przy istotnym udziale społeczności lokalnej. Wypracowana w ten sposób Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy pozwala spojrzeć na gminę całościowo i zaplanować jej rozwój w perspektywie kilkunastu lat.

W przypadku każdej z gmin, dla której podejmuje się proces wypracowania strategii ekorozwoju, niezwykle ważnym jest określenie stanu zaawansowania lokalnej Agendy 21. W szczególności dotyczy to podjęcia dyskusji społecznej nad

kierunkami rozwoju gminy, której efektem stało się podjęcie decyzji o opracowaniu Strategii. Równie istotnym zagadnieniem stało się zrozumienie przez władze gminy potrzeb w zakresie ochrony środowiska i sukcesywne podejmowanie - mimo ograniczonych środków własnych - niezbędnych inwestycji w tym zakresie. Ostatnim wreszcie elementem jest podjęcie opracowania Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, które znajduje się obecnie w fazie przygotowania. Najbardziej jednak istotnym zagadnieniem jest stworzenie lokalnego lobby na rzecz ekorozwoju, czyli grupy lokalnych liderów działających na rzecz wypracowania strategii rozwoju gminy oraz jej realizacji.

Schemat struktury Gminnej Agendy 21

1.2. Przebieg prac nad strategią

Podjęcie opracowania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Helu oznacza rozpoczęcie partnerskiego procesu planowania na okres najbliższych 15 lat. Efektem końcowym jest dokument, stanowiący zaprogramowaną drogę rozwoju gminy. Pozwala on na prowadzenie bardziej racjonalnej gospodarki komunalnej, planowanie poszczególnych przedsięwzięć i inwestycji, wreszcie - pozyskiwanie środków zewnętrznych przeznaczonych na poszczególne zadania.

Opracowanie Strategii zgodnie z zasadami Agendy 21 oznaczało m.in. **uspolecznienie procesu** jej przygotowania. W praktyce znaczyło to podjęcie prac nad poszczególnymi etapami przez **Zespół Opracowujący Strategię** - grupę zainteresowanych przedstawicieli społeczności gminy, lokalnych liderów, w tym w szczególności: przedstawicieli samorządu, instytucji państwowych i samorządowych, prywatnych przedsiębiorców. Niezależnie od zaproszenia do udziału w pracach nad strategią - wystosowanego do określonych osób - każdy zainteresowany przedstawiciel społeczności gminy miał możliwość wzięcia bezpośredniego udziału w pracach.

Takie rozwiązanie jest niezwykle istotnym elementem Agendy 21, stanowiąc także o stabilności rozwiązań zapisanych w końcowym dokumencie. Nie jest on

bowiem jedynie opracowaniem eksperckim lub wykonanym przez wąską grupę osób związanych z aktualnymi władzami samorządowymi. Opracowanie strategii przez zespół reprezentujący całą społeczność gminy - gdzie każda zainteresowana osoba miała możliwość aktywnego włączenia się w proces - gwarantuje niezmiennosc przyjętych rozwiązań niezależnie od możliwych zmian w składzie Rady bądź Zarządu Gminy.

Proces opracowywania Strategii przebiegał w okresie od września 2001r. do lutego 2002r. Terminy te określono w harmonogramie realizacji procesu, wykonanym i przyjętym przez Zarząd Miasta na początku prac. Obejmował on w szczególności następujące etapy:

- przygotowanie i prowadzenie I **Warsztatu** (11.10.2001) - w ramach którego wstępnie określono wizję i problemy rozwoju gminy;

- prace **zespołu roboczego**, podczas których doprecyzowano wizję rozwoju gminy, listę problemów jej rozwoju, oraz wypracowano wstępne wersje analizy SWOT i analizy podmiotów instytucjonalnych;
- pierwszą **ankietę** skierowaną do mieszkańców gminy, dotyczącą najważniejszych - ich zdaniem - problemów i szans rozwojowych gminy (ok. 200 ankietowanych);

- przygotowanie i prowadzenie **II Warsztatu** (26.11.2001) - w ramach którego przyjęto ostateczne wersje wizji rozwoju gminy, listy problemów rozwoju gminy, analizy SWOT i analizy podmiotów instytucjonalnych, a także wstępnie wypracowano listę celów szczegółowych rozwoju gminy oraz nadrzędny cel rozwoju gminy;
- drugą **ankietę** skierowaną do mieszkańców gminy, dotyczącą m.in. hierarchii celów rozwoju gminy oraz najważniejszych działań, koniecznych do podjęcia w ramach realizacji strategii. Miała ona także na celu poinformowanie mieszkańców o postępie prac nad Strategią (ok. 150 ankietowanych);
- prace **zespołu roboczego**, mającego na celu wypracowanie zapisów planu operacyjnego Strategii;

- przygotowanie i prowadzenie **III Warsztatu** (7.01.2002) - w ramach którego przyjęto ostateczną listę celów szczegółowych, zapisy planu operacyjnego oraz ustalono hierarchię realizacji. Przedyskutowano wówczas również sposoby wdrażania i monitoringu nad realizacją Strategii;

- przygotowanie i prowadzenie IV Warsztatu (21.01.2002) - podczas którego przyjęto podstawową strukturę dokumentu Strategii oraz wypracowano zapisy dotyczące metod monitorowania realizacji Strategii;

- końcową prezentację przyjętego dokumentu (28.02.2002) – podczas której naniesiono ostatnie poprawki do zapisów Strategii;
- opracowanie końcowego dokumentu Strategii (do 28.02.2002), zawierającego komplet ustaleń i następnie przedłożonego Radzie Gminy do uchwalenia;
- uchwalenie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Helu przez Radę Miasta, które nastąpiło w dniu

W trakcie prac - poza spotkaniami warsztatowymi - odbywały się także posiedzenia zespołu roboczego. Miał on za zadanie wypracować i konkretyzować poszczególne elementy Strategii. Składał się on z 20 osób, które same zgłosiły do niego akces podczas I Warsztatu. W jego ramach działały podzespoły, zajmujące się

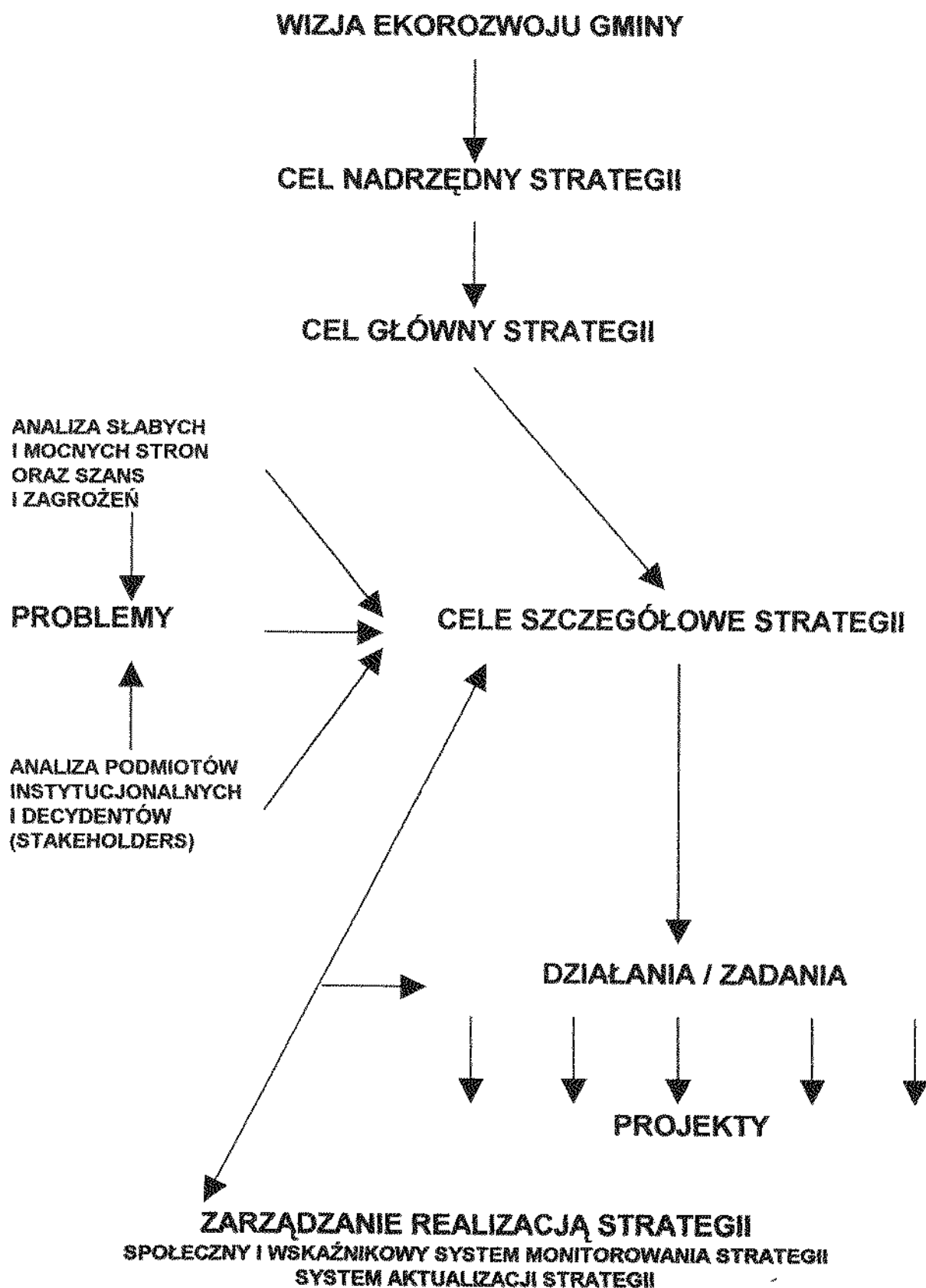
odpowiednio: ładem ekologicznym, ładem gospodarczym, ładem społecznym i ładem przestrzennym.

Opracowano także i przeprowadzono dwie ankiety, skierowane do społeczności lokalnej. Miały one na celu zapoznanie wszystkich jej przedstawicieli z procesem opracowywania strategii oraz zasięgnięcie ich opinii na temat poszczególnych rozwiązań przyjętych podczas kolejnych warsztatów.

1.3. Struktura strategii

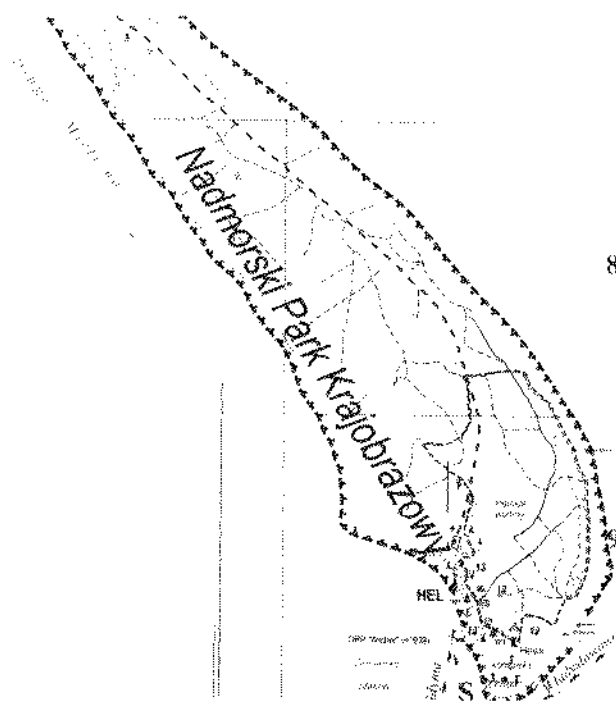
Najważniejsze elementy struktury Strategii przedstawia poniższy schemat:

2. Strategiczny kierunek rozwoju gminy

2.1. Krótka charakterystyka gminy i jej misji

Hel jest portem morskim, bazą Marynarki Wojennej i jednocześnie atrakcyjną miejscowością turystyczną położoną na wschodnim krańcu Półwyspu Helskiego. Administracyjnie przynależy do Powiatu Puckiego, Województwo Pomorskie, a jedyną gminą z którą graniczy jest Miasto Jastarnia. Powierzchnia gminy obejmuje ok. 22,27 km² i zamieszkuje ją 4737 osób. Z uwagi na specyfikę geograficzną – lokalizację na półwyspie – z prawie wszystkich stron miasto otoczone jest przez wody Morza Bałtyckiego, w tym – Zatoki Gdańskiej. Z uwagi na swe walory przyrodnicze – w tym duży procent powierzchni gminy zajęty przez lasy (ponad 80%) miasto posiada doskonałe warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji dla mieszkańców położonego niedaleko Trójmiasta. Jednocześnie rozwój przestrzenny gminy jest znacznie ograniczony przez brak naturalnych terenów rozwojowych. W dużym stopniu wynika to ze specyfiki położenia gminy, a częściowo spowodowane jest także niechęcią wojska i marynarki do ograniczenia użytkowanych przez nie terenów. Cały teren gminy znajduje się także w granicach Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

2.2. Wizja przyszłości i cel nadrzędny rozwoju gminy

Wizją rozwoju gminy określamy opis jej pożądanego stanu w przyszłości. Jest to więc obraz tego, co chcielibyśmy aby zostało stworzone lub aby się zdarzyło, i czego realizacja wymaga zazwyczaj dłuższego czasu. Wypracowana **wizja zrównoważonego rozwoju Miasta Helu** oznacza więc przyszły stan gminy, funkcjonującej według zasad gwarantujących jej trwałą i zrównoważony rozwój.

Wypracowana przez Zespół Opracowujący Strategię wizja jest przełożeniem idei ekorozwoju na obraz funkcjonowania gminy w przyszłości. Gwarantuje ona obraz gminy zintegrowanej wewnętrznie i zewnętrznie, a także poszanowanie zasobów środowiska przez społeczność lokalną. Ma ona wiele wspólnego z marzeniem, nie jest jednak całkowicie oderwana od rzeczywistości - w dalszej części Strategii jej zapisy zostały przełożone na język działań operacyjnych. Wizja nie jest więc rejestrem zadań do wykonania, a jedynie określeniem przyszłego stanu gminy, którego osiągnięcie jest warunkowane wykonaniem wielu działań szczegółowych.

Wizję ekorozwoju Miasta Helu - zgodnie z zasadami Agendy 21 - określono w podziale na łady: ekologiczny, gospodarczy, społeczny i przestrzenny. Jej zapisy są następujące:

A. Ład ekologiczny

1. Uporządkowana gospodarka odpadami

- Wprowadzony system segregacji śmieci i zagospodarowania odpadów
- udział gminy w budowie składowiska śmieci przystosowanego do przetwarzania posegregowanych śmieci

2. Czyste miasto

- czysta woda pitna – uzdatniona woda oraz zmodernizowana sieć wodociągowa
- zmodernizowana sieć kanalizacyjna
- skanalizowane całe miasto
- zlikwidowane ogrzewanie piecowe (węglowe), i wprowadzone ogrzewanie ekologiczne (olejowe lub gazowe)
- utrzymane w czystości plaże helskie, w szczególności od strony zatoki
- ochronione środowisko na terenach zajętych przez wojsko

3. Rozwinięta świadomość ekologiczna

- zadrzewione i dobrze utrzymane brzegi
- ochronione cenne stanowiska przyrodnicze
- wysoki poziom świadomości ekologicznej wszystkich przebywających na terenie miasta
- stworzony rejon ochronny dla cypla i plaży morskiej w kierunku Juraty

4. Odporność na katastrofy ekologiczne

- odpowiednio wyposażona straż pożarna
- stworzony system zapobiegania katastrofom ekologicznym
- pełna informacja o zagrożeniach ekologicznych na terenie miasta

B. Ład gospodarczy

1. Rejon turystyczny Hel

- wysoka atrakcyjność miasta
 - o miasto turystyczne
 - o odpowiednio rozbudowana i wyposażona marina
 - o rozwinięta infrastruktura turystyczna (handel, transport i komunikacja, placówki gastronomiczne i rozrywkowe czynne całą noc, kolejka wąskotorowa)
 - o zróżnicowany standard bazy noclegowej (w tym – kompleks hotelowy o wyższym standardzie)
 - o szlak fortyfikacyjno – obronny jako atrakcja turystyczna
- gospodarka miasta niezależna od pór roku
 - o wysoka atrakcyjność inwestycyjna miasta
 - o dobre warunki dla rozwoju małych firm
 - o wydłużony sezon turystyczny
 - o delfinarium i akwarium morskie
- dobra promocja miasta
 - o Hel miejscem weekendowym dla Trójmiasta
 - o Współpraca partnerska z całym regionem bałtyckim

2. Lepsze wykorzystanie zasobów gminy

- pozyskane środki spoza budżetu gminy
- pozyskane tereny od Skarbu Państwa
- rozwinięte funkcje komercyjne w porcie
- komercyjne wykorzystanie zabytków, w tym militarnych
- infrastruktura dla uprawiania sportów ekstremalnych
- sprywatyzowane zasoby mieszkaniowe
- pozyskani nowi inwestorzy
- dochodowe inwestycje

3. Rozwinięty port

- marina – zaplecze dla jachtów
- wydzielone miejsce nabrzeża dla odprawy pasażerskiej (utworzone stanowisko odprawy granicznej)
- przetwórstwo i rybołówstwo dostosowane do wymogów Unii Europejskiej
- port miejscem schronienia i bazą ratownictwa morskiego
- inaczej wykorzystane kutry rybackie (na potrzeby turystyki)
- całoroczna komunikacja morska z Trójmiastem oraz regionem bałtyckim
- port jako atrakcja turystyczna, prezentacja lokalnych tradycji

4. Baza Marynarki Wojennej

- określone stanowisko wojska w sprawie przyszłości terenów na Helu
- utrzymane miejsca pracy
- udostępnione na potrzeby miasta obiekty na terenach wojskowych
- modernizacja i rozwój Bazy

C. Ład społeczny

1. Wysoki poziom bezpieczeństwa

- monitoring bezpieczeństwa
- współfinansowana Policja i Straż Graniczna
- stale doskonalona współpraca Policji z placówkami oświatowymi
- ściśle współdziałanie rozmaitych służb porządkowych
- zorganizowana baza logistyczna na rzecz formacji uczestniczących w akcjach ratunkowych
- utworzona nowa placówka Straży Pożarnej
- miasto właściwie oświetlone

2. Wysoki poziom rozwoju oświaty i kultury

- miasto ludzi wykształconych
- wzmocniona rola placówek naukowych
- aktywne instytucje kulturalne
- odpowiednia infrastruktura wolnego czasu dla różnych grup wiekowych dzieci i młodzieży
- dobre możliwości rozwoju dla instytucji istniejących
- Hel – miejscem lokalizacji specjalistycznych placówek naukowych

3. Rozwinięte sport i turystyka

- miasto ludzi uprawiających sport
- rozwinięta działalność sportowa w szkołach
- utworzony kompleks sportowy, w tym – zespół boisk
- utworzony klub sportowy

4. Rozwinięta opieka zdrowotna – szeroki dostęp do specjalistów

- miasto przyjazne ludziom starszym, samotnym, niepełnosprawnym i bezdomnym
- wysoka jakość opieki zdrowotnej
- wprowadzony system ratownictwa medycznego

5. Wysoka jakość dialogu społecznego i partnerstwa w podejmowaniu decyzji

- szeroki dostęp do internetu, wykorzystywanego jako narzędzie w komunikacji społecznej na terenie miasta
- rozwinięte stowarzyszenia i organizacje pozarządowe
- aktywna gazeta lokalna
- aktywność obywatelska wspomagana i współfinansowana przez miasto

D. Ład przestrzenny

1. Miasto otwarte na morze

- baza pasażerska oraz marina
- rozbudowane ciągi komunikacyjne do plaży
- cypel udostępniony dla turystów
- utworzona promenada nadmorska
- infrastruktura dla uprawiania sportów wodnych
- atrakcyjne plaże
- atrakcyjnie urządzonej front wodny miasta

2. Określony standard zabudowy miasta

- osiedle bloków wkomponowane w pejzaż miasta
- zlikwidowane wczasy wagonowe
- uporządkowana kwestia garaży
- wprowadzony jednolity standard zabudowy

3. Uporządkowana przestrzeń miasta

- sposób zabudowy dostosowany do warunków klimatycznych
- zrównoważony rozwój przestrzenny miasta
- struktura miasta podporządkowana wymogom ochrony walorów przyrodniczych (w tym obszar pomiędzy Helem a Juratą)
- utworzona sieć ścieżek rowerowych
- rozwiązana kwestia miejsc parkingowych
- pozyskane tereny dla rozwoju miasta
- uporządkowana infrastruktura miasta, w tym – zdywersyfikowane źródła pozyskiwania energii

4. Ochronione dziedzictwo kulturowe miasta

- eksponowanie i faktyczna ochrona walorów kulturowych
- utworzony szlak fortyfikacyjno – obronny
- udostępniony cypel z utworzonym tam muzeum militarnym
- odtworzone obiekty historyczne (np. Dom Zdrojowy)

5. Wykorzystany walor turystyczny i mieszkaniowy miasta

- wykorzystane elementy powojenne jako atrakcje turystyczne (np. szlak kolejki wąskotorowej)
- utworzony kompleks rekreacyjno – sportowy

Naturalną kontynuacją wypracowanej wizji ekorozwoju gminy jest określenie jej **celu nadrzędnego** - określającego w sposób hasłowy istotę wizji. Wyraża on podstawową ideę przyszłego rozwoju Miasta Helu, i określa stan jaki mamy szansę - pod warunkiem podjęcia działań zapisanych w strategii - osiągnąć. Cel ten sformułowano następująco:

**HEL MIASTEM OTWARTYM KU MORZU,
OPIERAJĄCYM SIĘ NA TURYSTYCE, RYBOŁÓWSTWIE
I MARYNARCE WOJENNEJ,
SZANUJĄCYM SWE UNIKALNE WALORY PRZYRODNICZE I KULTUROWE**

2.3. Cele główne strategii

Sformułowany cel nadrzędny różni się od **celu głównego strategii** stopniem jego osiągalności i zakresem odpowiedzialności za jego realizację. Przyjmujemy bowiem, iż cel główny - w odróżnieniu od celu nadrzędnego - osiągniemy w całości, a za realizację którego ponosimy pełnię odpowiedzialności. Cel główny odpowiada więc na pytanie: jaki rozwój zapewni gminie realizację jej celu nadrzędnego? Przy budowie strategii ekorozwoju odpowiedź na to pytanie sformułować możemy następująco: rozwój społeczno - gospodarczy zharmonizowany ze środowiskiem, czyli rozwój, w którym granicą podejmowanych działań jest trwałość zasobów środowiska.

Przy budowie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Helu cel główny jest więc z góry określony przez nazwę programu. Został on sformułowany następująco:

**ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SPOŁECZNO - GOSPODARCZY
MIASTA HELU**

Tak zdefiniowany cel główny strategii został dodatkowo uściślony w odniesieniu do poszczególnych ładów:

- w zakresie ładów ekologicznego:

Hel miastem czystym i uporządkowanym

- w zakresie ładów gospodarczego:

Pełne wykorzystanie zasobów gminy

- w zakresie ładów społecznego:

**Hel miastem bezpiecznym, przyjaznym dla mieszkańców i turystów,
propagującym zdrowy styl życia, i zapewniający wysoki poziom wykształcenia
i świadczonych usług**

- w zakresie ładów przestrzennego:

**Hel – miastem ładów przestrzennego w duchu tradycji historycznej i walorów
przyrodniczych**

Tak określony główny cel rozwoju gminy stanowi podstawę dla budowy listy celów szczegółowych rozwoju oraz zapisów planu realizacyjnego.

Cel A2. Realizacja kompleksowego programu redukcji zanieczyszczeń i związanego z tym rozwoju infrastruktury komunalnej

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („czyste miasto”), a także wynika z listy problemów ekorozwoju i analizy SWOT.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- zakończenie budowy stacji uzdatniania wody
- modernizacja i remont sieci wodociągowej i kanalizacyjnej
- likwidacja kotłowni węglowych i ogrzewania piecowego, zastąpienie ich technologiami alternatywnymi
- gazyfikacja gminy

Cel A2. Realizacja kompleksowego programu redukcji zanieczyszczeń i związanego z tym rozwoju infrastruktury komunalnej	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Zakończenie budowy stacji uzdatniania wody	2002	Zarząd Miasta	Budżet gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW
Działanie 2. Modernizacja i remont sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	2002-2008	Zarząd Miasta	Budżet gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Unia Europejska, budżet państwa
Działanie 3. Likwidacja kotłowni węglowych i ogrzewania piecowego, zastąpienie ich technologiami alternatywnymi	2002-2007	Wojsko	Budżet państwa
Działanie 4. Gazyfikacja gminy	2002-2007	Zarząd Miasta	Budżet gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Unia Europejska, budżet państwa

Dla każdego z powyższych zadań należy przyjąć następujący plan działania:

1. Inwentaryzacja stanu istniejącego
2. Określenie potrzeb
3. Opracowanie dokumentacji technicznej i kosztorysowej
4. Pozyskanie środków finansowych
5. Sukcesywna realizacja programu

Cel A3. Uporządkowanie gospodarki odpadami

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („uporządkowana gospodarka odpadami”), a także wynika częściowo z listy problemów ekorozwoju.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- budowa nowoczesnego wysypiska odpadów we współpracy z innymi gminami powiatu
- zakup odpowiednich pojemników na odpady (z uwzględnieniem segregacji)
- podpisanie umów z firmami zapewniającymi wysoki poziom usług w zakresie wywozu, utylizacji bądź wykorzystania odpadów
- ustawienie odpowiedniej ilości koszy na ulicach, zapewnienie ich terminowego opróżniania
- przeprowadzenie kampanii na rzecz uświadomienia społeczeństwa w zakresie konieczności wdrożenia systemu gospodarowania odpadami

Cel A3. Uporządkowanie gospodarki odpadami	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Budowa nowoczesnego wysypiska odpadów we współpracy z innymi gminami powiatu	2002-2007	Zarząd Miasta	Budżet gminy, fundusze ochrony środowiska
Działanie 2. Zakup odpowiednich pojemników na odpady (z uwzględnieniem segregacji)	2002-2007	Właściciele i zarządcy	Budżet gminy, fundusze ochrony środowiska
Działanie 3. Podpisanie umów z firmami zapewniającymi wysoki poziom usług w zakresie wywozu, utylizacji bądź wykorzystania odpadów	2002-2007	Właściciele i zarządcy	Bez nakładów
Działanie 4. Ustawienie odpowiedniej ilości koszy na ulicach, zapewnienie ich terminowego opróżniania, dbanie o czystość terenów zielonych i plaż	Stale	Zarząd Miasta	Budżet gminy
Działanie 5. Przeprowadzenie kampanii na rzecz uświadomienia społeczeństwa w zakresie konieczności wdrożenia systemu gospodarowania odpadami	2002-2007	Zarząd Miasta, Zespół Szkół Ogólnokształc., Stowarzyszenie „Przyjaciele Helu”	Budżet gminy, fundusze ochrony środowiska

Cel A4. Ochrona przyrody

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („rozwinięta świadomość ekologiczna”), a także wynika częściowo z listy problemów ekorozwoju.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- dbanie o pomniki przyrody
- realizowanie ochrony gatunkowej i obszarowej

Cel A4. Ochrona przyrody	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Dbanie o pomniki przyrody	Stale	Zarząd Miasta	Budżet gminy, fundusze ochrony środowiska
Działanie 2. Realizowanie ochrony gatunkowej i obszarowej	Stale	Zarząd Miasta	Budżet gminy, fundusze ochrony środowiska

4.3. Ład gospodarczy

W obrębie zagadnień związanych z ładem gospodarczym - gdzie celem głównym jest:

Pełne wykorzystanie zasobów gminy

zidentyfikowano następujące cele oraz wiążące się z nimi działania realizacyjne:

Cel B1. Pozyskanie nowych terenów dla rozwoju miasta

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („lepsze wykorzystanie zasobów gminy”), a także wynika z analizy SWOT.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- rozpoznanie możliwości pozyskania nowych terenów dla miasta – stworzenie odpowiedniego lobby
- opracowanie programu zagospodarowania nowych terenów
- opracowanie niezbędnych dokumentów planistycznych i projektowych
- sukcesywne zagospodarowywanie nowych obszarów

Cel B1. Pozyskanie nowych terenów dla rozwoju miasta	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Rozpoznanie możliwości pozyskania nowych terenów dla miasta – stworzenie odpowiedniego lobby	2002	Zarząd Miasta, Media, stowarzyszenia i organizacje społeczne	Budżet miasta
Działanie 2. Opracowanie programu zagospodarowania nowych terenów	2004-2016	Zarząd Miasta, Rada Miasta	Budżet miasta
Działanie 3. Opracowanie niezbędnych dokumentów planistycznych i projektowych	2004-2016	Zarząd Miasta	Budżet miasta
Działanie 4. Sukcesywne zagospodarowywanie nowych obszarów	2004-2016	Inwestorzy prywatni przy współpracy Zarządu Miasta	Środki własne inwestorów

Cel B2. Pozyskanie środków pozabudżetowych

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („lepsze wykorzystanie zasobów gminy”).

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- określenie potencjalnych źródeł finansowania
- określenie sposobów wykorzystania możliwych do pozyskania środków finansowych (we współpracy z org. pozarządowymi)
- opracowanie wymaganych dokumentów i aplikacji
- sukcesywne wykonywanie zadań i skrupulatne rozliczanie się z pozyskanych środków

Cel B2. Pozyskanie środków pozabudżetowych	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Określenie potencjalnych źródeł finansowania	2002	Zarząd Miasta	Budżet miasta
Działanie 2. Określenie sposobów wykorzystania możliwych do pozyskania środków finansowych (we współpracy z org. pozarządowymi)	2002-2016	Rada Miasta, Zarząd Miasta	Budżet miasta
Działanie 3. Opracowanie wymaganych dokumentów i aplikacji	2002-2016	Zarząd Miasta	Budżet miasta, środki pomocowe
Działanie 4. Sukcesywne wykonywanie zadań i skrupulatne rozliczanie się z pozyskanych środków	2002-2016	Zarząd Miasta	Budżet miasta, środki pomocowe

Cel B3. Gospodarcze wykorzystanie walorów naturalnych

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („rejon turystyczny Hel”, „rozwinięty port”), a także wynika częściowo z listy problemów ekorozwoju i analizy SWOT.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- pełne rozpoznanie dóbr i walorów miasta
- określenie możliwych sposobów wykorzystania istniejących wartości
- opracowanie planów rozwoju infrastruktury oraz stworzenie dokumentacji projektowych
- pozyskanie środków finansowych
- odpowiednia promocja i realizacja programu

Cel B3. Gospodarcze wykorzystanie walorów naturalnych	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Pełne rozpoznanie dóbr i walorów miasta	2002-2003	Zarząd Miasta	Budżet miasta, środki pomocowe i inne zewnętrzne
Działanie 2. Określenie możliwych sposobów wykorzystania istniejących wartości	2002-2003	Zarząd Miasta	Budżet miasta, środki pomocowe i inne zewnętrzne
Działanie 3. Opracowanie planów rozwoju infrastruktury oraz stworzenie dokumentacji projektowych	2003-2004	Zarząd Miasta	Budżet miasta
Działanie 4. Pozyskanie środków finansowych	2003-2006	Zarząd Miasta	Budżet miasta
Działanie 5. Odpowiednia promocja i realizacja programu	2002-2016	Zarząd Miasta, Biuro Promocji Miasta	Budżet miasta

Cel B4. Wydłużenie sezonu turystycznego

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („rejon turystyczny Hel”, „rozwinięty port”), a także wynika częściowo z listy problemów ekorozwoju i analizy SWOT.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- rozpoznanie możliwości miasta pod względem szans przyciągnięcia turystów poza sezonem letnim
- określenie kierunków rozwoju infrastruktury turystycznej miasta
- opracowanie programu rozwoju infrastruktury turystycznej
- opracowanie niezbędnych dokumentów planistycznych i projektowych
- pozyskanie środków finansowych
- opracowanie programu promocji turystyki w Helu
- sukcesywna realizacja programu

Cel B4. Wydłużenie sezonu turystycznego	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Rozpoznanie możliwości miasta pod względem szans przyciągnięcia turystów poza sezonem letnim	2002-2003	Zarząd Miasta	Budżet miasta
Działanie 2. Określenie kierunków rozwoju infrastruktury turystycznej miasta	2002-2003	Zarząd Miasta	Budżet miasta
Działanie 3. Opracowanie programu rozwoju infrastruktury turystycznej	2002-2003	Zarząd Miasta	Budżet miasta
Działanie 4. Opracowanie niezbędnych dokumentów planistycznych i projektowych	2003-2005	Zarząd Miasta	Budżet miasta
Działanie 5. Pozyskanie środków finansowych	2003-2016	Stowarzyszenia lokalne oraz podmioty gospodarcze	Budżet miasta, środki własne zainteresowanych podmiotów
Działanie 6. Opracowanie programu promocji turystyki w Helu	2002-2003	Zarząd Miasta, stowarzyszenia lokalne oraz podmioty gospodarcze	Budżet miasta, środki własne zainteresowanych podmiotów
Działanie 7. Sukcesywna realizacja programu	2002-2016	Zarząd Miasta, stowarzyszenia lokalne oraz podmioty gospodarcze	Budżet miasta, środki własne zainteresowanych podmiotów

4.4. Ład społeczny

Wśród zagadnień związanych z ładem społecznym – gdzie celem głównym jest:

Hel miastem bezpiecznym, przyjaznym dla mieszkańców i turystów, propagującym zdrowy styl życia, i zapewniający wysoki poziom wykształcenia i świadczonych usług

zidentyfikowano następujące cele oraz wiążące się z nimi działania realizacyjne:

Cel C1. Dostosowanie szkolnictwa do potrzeb rynku pracy

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („wysoki poziom rozwoju oświaty i kultury”), a także wynika z listy problemów ekorozwoju.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- rozpoznawanie potrzeb rynku pracy
- określenie niezbędnej bazy dydaktycznej i kadrowej dla kształcenia w pożądanym kierunkach i specjalnościach
- określenie możliwości i kosztów pozyskania (także – przekwalifikowania) dodatkowej kadry i bazy, niezbędnej dla rozwoju nowych kierunków
- przygotowanie planu reorganizacji szkolnictwa w mieście
- sukcesywna realizacja ustaleń planu

Cel C1. Dostosowanie szkolnictwa do potrzeb rynku pracy	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Rozpoznawanie potrzeb rynku pracy	Stale	Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy	Budżet miasta, budżet powiatu, środki Urzędu Pracy
Działanie 2. Określenie niezbędnej bazy dydaktycznej i kadrowej dla kształcenia w pożądanym kierunkach i specjalnościach	2002	Dyrektor ZSO Hel	Budżet miasta
Działanie 3. Określenie możliwości i kosztów pozyskania (także – przekwalifikowania) dodatkowej kadry i bazy, niezbędnej dla rozwoju nowych kierunków	2002	Zarząd Miasta we współpracy ze Starostwem	Budżety jednostek prowadzących szkoły
Działanie 4. Przygotowanie planu reorganizacji szkolnictwa w mieście	2002	Starostwo Powiatowe	Budżet powiatu
Działanie 5. Sukcesywna realizacja ustaleń planu	Stale	Dyrektor ZSO	Budżet miasta

Cel C2. Opracowanie i wdrożenie programu „Bezpieczne Miasto”

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („wysoki poziom bezpieczeństwa”), a także wynika częściowo z zapisów analizy SWOT.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- określenie stanu bezpieczeństwa i występujących zagrożeń w mieście
- przygotowanie programu eliminacji poszczególnych zagrożeń, z uwzględnieniem kadr i środków (także finansowych)
- sukcesywna realizacja programu
- stałe monitorowanie i ew. modyfikacje programu

Cel C2. Opracowanie i wdrożenie programu „Bezpieczne Miasto”	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Określenie stanu bezpieczeństwa i występujących zagrożeń w mieście	2002	Zarząd Miasta	Budżet miasta
Działanie 2. Przygotowanie programu eliminacji poszczególnych zagrożeń, z uwzględnieniem kadr i środków (także finansowych)	2003-2004	Zarząd Miasta, Policja Państwowa, Żandarmeria Wojskowa	Budżet miasta, MON, MSWiA
Działanie 3. Sukcesywna realizacja programu	2003-2007	Zarząd Miasta, Policja Państwowa, Żandarmeria Wojskowa	Budżet miasta, MON, MSWiA
Działanie 4. Stałe monitorowanie i ew. modyfikacje programu	2003-2007	Zarząd Miasta	Budżet miasta

Cel C3. Utworzenie centrum kultury – oferta dla młodzieży

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („wysoki poziom rozwoju oświaty i kultury”), a także wynika częściowo z listy problemów ekorozwoju i zapisów analizy SWOT.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- rozeznanie potrzeb młodzieży w zakresie uczestnictwa w różnych formach działalności kulturalnej
- określenie możliwości oraz potrzeb kadrowych i lokalowych dla prowadzenia w/w zajęć
- określenie wielkości koniecznych środków finansowych wraz z możliwymi źródłami finansowania
- określenie docelowej formy organizacyjnej centrum
- przygotowanie kompleksowego programu działania
- sukcesywna realizacja programu i jego monitorowanie

Cel C3. Utworzenie centrum kultury – oferta dla młodzieży	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Rozeznanie potrzeb młodzieży w zakresie uczestnictwa w różnych formach działalności kulturalnej	2002	Rada Miasta – Komisja Społeczna	Budżet miasta
Działanie 2. Określenie możliwości oraz potrzeb kadrowych i lokalowych dla prowadzenia w/w zajęć	2003-2004	Zarząd Miasta	Budżet miasta
Działanie 3. Określenie wielkości koniecznych środków finansowych wraz z możliwymi źródłami finansowania	2003-2004	Zarząd Miasta	Budżet miasta
Działanie 4. Określenie docelowej formy organizacyjnej centrum	2004	Rada Miasta	Budżet miasta
Działanie 5. Przygotowanie kompleksowego programu działania	2004	Zespół powołany przez Radę Miasta	Budżet miasta
Działanie 6. Sukcesywna realizacja programu i jego monitorowanie	2004-2006	Wyznaczony w późniejszym terminie podmiot	Budżet miasta, środki pomocowe, sponsorzy

Cel C4. Integracja społeczności lokalnej

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („wysoka jakość dialogu społecznego i partnerstwa w podejmowaniu decyzji”), a także wynika z listy problemów ekorozwoju i częściowo z zapisów analizy SWOT.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- stworzenie pełnej listy formalnych i nieformalnych organizacji i stowarzyszeń mieszkańców, wraz z ich celami, zasadami, sposobami funkcjonowania
- analiza stopnia spójności celów poszczególnych organizacji – określenie możliwości współpracy pomiędzy nimi
- stworzenie listy pożądanych działań, wspólnych dla więcej niż jedna organizacja
- inspirowanie rozmów, spotkań pomiędzy poszczególnymi organizacjami w celu nawiązania współpracy
- stworzenie jednego, wspólnego dla wszystkich, rocznego kalendarza imprez, działań i różnego rodzaju obchodów
- stałe wzmacnianie organizacji i ruchów społecznych, pielęgnowanie dialogu społecznego

Cel C4. Integracja społeczności lokalnej	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Stworzenie pełnej listy formalnych i nieformalnych organizacji i stowarzyszeń mieszkańców, wraz z ich celami, zasadami, sposobami funkcjonowania	2002-2003	Komisja Społeczna Rady Miasta	Zadanie własne Komisji
Działanie 2. Analiza stopnia spójności celów poszczególnych organizacji – określenie możliwości współpracy pomiędzy nimi	2003	Powołany specjalny zespół, składający się z przedstawicieli poszczególnych organizacji	Bez nakładów
Działanie 3. Stworzenie listy pożądanych działań, wspólnych dla więcej niż jedna organizacja	2003-2004	Powołany specjalny zespół, składający się z przedstawicieli poszczególnych organizacji	Bez nakładów
Działanie 4. Inspirowanie rozmów, spotkań pomiędzy poszczególnymi organizacjami w celu nawiązania współpracy	2003-2004	Komisja Społeczna Rady Miasta	Zadanie własne Komisji
Działanie 5. Stworzenie jednego, wspólnego dla wszystkich, rocznego kalendarza imprez, działań i różnego rodzaju obchodów	2004	Rada Miasta	Zadanie własne Rady
Działanie 6. Stałe wzmacnianie organizacji i ruchów społecznych, pielęgnowanie dialogu społecznego	Stale	Zarząd Miasta	Budżet miasta

Cel C5. Rozwijanie współpracy ponadlokalnej

Wybór tego celu jest częściowo uzasadniony zapisami wizji oraz analizy SWOT.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- poszukiwanie nowych partnerów
- ujednolicanie celów działania, tworzenie projektów wspólnych przedsięwzięć
- wspólna realizacja zamierzeń

Cel C3. Rozwijanie współpracy ponadlokalnej	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Poszukiwanie nowych partnerów	Stale	Zarząd Miasta	Budżet miasta
Działanie 2. Ujednolicanie celów działania, tworzenie projektów wspólnych przedsięwzięć	Stale	Zarząd Miasta	Budżet miasta, środki innych partnerów, środki pomocowe
Działanie 3. Wspólna realizacja zamierzeń	Stale	Zarząd Miasta	Budżet miasta, środki innych partnerów, środki pomocowe

4.5. Ład przestrzenny

Wśród zagadnień związanych z ładem przestrzennym - gdzie celem głównym jest:

Hel – miastem ładu przestrzennego w duchu tradycji historycznej i walorów przyrodniczych

zidentyfikowano następujące cele oraz wiążące się z nimi działania realizacyjne:

Cel D1. Intensyfikacja i modernizacja istniejącej zabudowy miasta

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („uporządkowana przestrzeń miasta”), a także wynika z listy problemów ekorozwoju i częściowo z zapisów analizy SWOT.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- określenie stosownych zapisów w studium uwarunkowań dla miasta
- wypracowanie polityki planistycznej, w tym – szeregu planów zagospodarowania przestrzennego
- regulacja stanów prawnych nieruchomości, przygotowanie ich do przyjęcia nowego zainwestowania

Cel D1. Intensyfikacja i modernizacja istniejącej zabudowy miasta	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Określenie stosownych zapisów w studium uwarunkowań dla miasta	2002	Zarząd Miasta, Rada Miasta	Budżet miasta
Działanie 2. Wypracowanie polityki planistycznej, w tym – szeregu planów zagospodarowania przestrzennego	2003-2007	Zarząd Miasta, Rada Miasta	Budżet miasta
Działanie 3. Regulacja stanów prawnych nieruchomości, przygotowanie ich do przyjęcia nowego zainwestowania	2002-2012	Zarząd Miasta, Rada Miasta, Starosta, Wojewoda Pomorski	Budżet miasta, budżet powiatu, budżet państwa

Cel D2. Estetyzacja urbanistyczna i architektoniczna

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („określony standard zabudowy miasta”, „uporządkowana przestrzeń miasta”), a także wynika z listy problemów ekorozwoju.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- uwzględnienie specyfiki lokalnego krajobrazu kulturowego w dokumentach planistycznych dla miasta
- inspirowanie serii konkursów / projektów studialnych obrazujących możliwie najlepsze drogi polepszenia krajobrazu miasta
- modernizowanie ciągów komunikacyjnych miasta w nawiązaniu do aktualnych potrzeb i celów strategii jego rozwoju
- opracowanie programów rewitalizacji poszczególnych części miasta
- pozyskanie środków finansowych i sukcesywna realizacja programów

Cel D2. Estetyzacja urbanistyczna i architektoniczna	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Uwzględnienie specyfiki lokalnego krajobrazu kulturowego w dokumentach planistycznych dla miasta	2002-2007	Zarząd Miasta, Rada Miasta	Budżet miasta
Działanie 2. Inspirowanie serii konkursów / projektów studialnych obrazujących możliwie najlepsze drogi polepszenia krajobrazu miasta	2002-2005	Zarząd Miasta, Rada Miasta	Budżet miasta, środki pomocowe
Działanie 3. Modernizowanie ciągów komunikacyjnych miasta w nawiązaniu do aktualnych potrzeb i celów strategii jego rozwoju	Stale	Zarząd Miasta	Budżet miasta, środki pomocowe
Działanie 4. Opracowanie programów rewitalizacji poszczególnych części miasta	2003-2007	Zarząd Miasta, Rada Miasta, Urząd Marszałkowski, Konserwator Zabytków, Konserwator Przyrody, WAM	Budżet miasta, środki budżetowe innych zaangażowanych instytucji, środki pomocowe
Działanie 5. Pozyskanie środków finansowych i sukcesywna realizacja programów	2004-2016	Zarząd Miasta, Rada Miasta, podmioty prywatne, Marynarka Wojenna	Budżet miasta, środki budżetowe innych zaangażowanych instytucji, środki pomocowe

Cel D3. Zdyskontowanie dostępu do morza i infrastruktury morskiej

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („miasto otwarte na wodę”), a także wynika częściowo z listy problemów ekorozwoju i zapisów analizy SWOT.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- dokończenie modernizacji portu rybackiego
- budowa mariny i bazy hotelowej w porcie
- zorganizowanie bazy wypadowej dla zainteresowanych uprawianiem różnych form rekreacji wodnej
- rozwój frontu wodnego miasta

Cel D3. Zdyskontowanie dostępu do morza i infrastruktury morskiej	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Dokończenie modernizacji portu rybackiego	2002-2003	Wojewoda Pomorski, Urząd Marszałkowski	Budżet państwa
Działanie 2. Budowa mariny i bazy hotelowej w porcie	2004-2008	Inwestor prywatny	Środki własne inwestora, środki pomocowe, budżet miasta
Działanie 3. Zorganizowanie bazy wypadowej dla zainteresowanych uprawianiem różnych form rekreacji wodnej	2004-2006	Zarząd Miasta, inwestorzy prywatni	Środki własne inwestora, środki pomocowe, budżet miasta
Działanie 4. Rozwój frontu wodnego miasta	2003-2016	Zarząd Miasta, Urząd Morski	Środki własne inwestora, środki pomocowe, budżet miasta, środki Urzędu Morskiego

Cel D4. Harmonizowanie funkcji obronnej i rozwoju cywilizacyjnego miasta

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji („wykorzystany walor turystyczny i mieszkaniowy miasta”), a także wynika częściowo z listy problemów ekorozwoju.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- kontynuowanie codziennej współpracy pomiędzy samorządem a Marynarką Wojenną
- określenie listy wspólnych z Marynarką Wojenną działań, w tym – inwestycji
- sukcesywne realizowanie inwestycji niezbędnych dla obu stron
- przekazywanie części terenów Skarbu Państwa na rzecz gminy

Cel D4. Harmonizowanie funkcji obronnej i rozwoju cywilizacyjnego miasta (ekonomia)	Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1	2	3	5
Działanie 1. Kontynuowanie codziennej współpracy pomiędzy samorządem a Marynarką Wojenną	Stale	Zarząd Miasta, Rada Miasta, Dowództwo MW	Bez nakładów
Działanie 2. Określenie listy wspólnych z Marynarką Wojenną działań, w tym – inwestycji	Stale	Zarząd Miasta, Rada Miasta, Dowództwo MW	Bez nakładów
Działanie 3. Sukcesywne realizowanie inwestycji niezbędnych dla obu stron	Stale	Zarząd Miasta, Rada Miasta, Dowództwo MW	Budżet miasta, budżet MW
Działanie 4. Przekazywanie części terenów Skarbu Państwa na rzecz gminy	Stale	Zarząd Miasta, Rada Miasta, Dowództwo MW	Budżet miasta, budżet MW, budżet powiatu, budżet wojewody

4.6. Syntezyczny przegld planowania operacyjnego

Podsumowaniem zapisów planu operacyjnego jest tabela, ujmujca w sposb zbiorczy wszystkie przewidziane w Strategii zadania. Dla kaedego z dziaa zaznaczono przewidywane lata realizacji. Pozwala to na okrelenie stopnia zapotrzebowania na środki budetowe i pozabudetowe w poszczególnych latach.

Cel główny:															
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SPOŁECZNO – GOSPODARCZY MIASTA HELU															
Cel nadrzędny:															
HEL MIASTEM OTWARTYM KU MORZU, OPIERAJĄCYM SIĘ NA TURYSTYCIE, RYBOŁÓWSTWIE I MARYNARCE WOJENNEJ, SZANUJĄCYM SWE UNIKALNE WALORY PRZYRODNICZE I KULTUROWE															
Działania	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
A. Ład ekologiczny															
Cel główny: Hel miastem czystym i uporządkowanym															
Cel A1. Rozwój świadomości ekologicznej															
Działanie 1. Przeprowadzenie badań na temat aktualnego stanu świadomości ekologicznej i określenie programu działania															
Działanie 2. Wprowadzenie zajęć z zakresu ekologii w placówkach oświatowych															
Działanie 3. Popularyzacja ochrony środowiska i przyrody w sposób odpowiedzialny i przystępny dla danego środowiska, we współpracy z organizacjami działającymi na terenie Helu															

3. Szanse i zagrożenia rozwoju gminy

W niniejszym rozdziale przedstawiono zidentyfikowane w trakcie prac nad Strategią **uwarunkowania rozwojowe gminy** - zarówno czynniki sprzyjające jak i ograniczenia. W szczególności uwzględniono informacje wynikające z:

- dokonanej na warsztatach analizy silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń rozwoju gminy (tzw. analiza SWOT) - w odniesieniu do poszczególnych łądów;
- wykonanej podczas prac zespołu roboczego i przyjętej podczas warsztatów analizy podmiotów instytucjonalnych i decydentów (tzw. analiza stakeholders);
- Raportu o Stanie Gminy, wykonanego jako oddzielne opracowanie w ramach prac nad Strategią.

Tak określone czynniki rozwojowe gminy podzielono na dwie grupy: sprzyjające rozwojowi oraz problemy rozwoju.

3.1. Czynniki sprzyjające rozwojowi gminy

Czynnikiem sprzyjającym rozwojowi gminy nazywamy takie uwarunkowania, które umożliwiają realizację koncepcji jej zrównoważonego rozwoju, a przez to określonego powyżej celu nadrzędnego oraz wizji rozwoju. Ich określenia dokonano przez poddanie diagnozy stanu gminy analizie wartościującej, która wskazuje na jej elementy szczególnie istotne z punktu widzenia możliwości rozwoju gminy w przyszłości.

Pozwoli ona na lepsze wykorzystanie obecnych silnych stron gminy oraz szans, pojawiających się w jej otoczeniu oraz w przyszłości. Natomiast określenie podmiotów udzielających (potencjalnie) wsparcia procesowi realizacji Strategii umożliwi wzmocnienie współpracy z nimi przez władze gminy oraz ew. inne instytucje realizujące Strategię.

Wśród **silnych stron** oraz **szans** rozwoju gminy zidentyfikowano - w odniesieniu do poszczególnych łądów - następujące elementy:

w odniesieniu do ładunku ekologicznego:

Sily (wewnętrzne)	• położenie geograficzne • korzystny dla zdrowia klimat • otwarte, piękne plaże • duże obszary leśne • fokarium
Szanse (zewnętrzne)	• budowa ścieżek rowerowych • rozwój komunikacji morskiej • (ograniczenie ruchu samochodowego) • budowa akwarium, prezentującego faunę i florę Morza Bałtyckiego • możliwość pozyskania środków finansowych

w odniesieniu do ładunku gospodarczego:

Sily (wewnętrzne)	• położenie geograficzne • niepowtarzalny klimat • największa plaża w Polsce (2 kąpieliska) port rybacki i jachtowy (niezamierzający zabijki i tradycje
Szanse (zewnętrzne)	• pozyskanie terenów z zasobów Lasów Państwowych • pozyskanie majątku po roztworzonych jednostkach wojskowych • nowe połączenia morskie (międzynarodowe i krajowe)

w odniesieniu do ładunku społecznego:

Sily (wewnętrzne)	• wysoki poziom wykształcenia • społeczeństwa • duże zaangażowanie społeczeństwa w rozwój miasta • rozwój kompleksów sportowych • silny Komisarzat Policji, współdziałający z innymi jednostkami mundurowymi • powstawanie nowych zrzeszeń, organizacji, stowarzyszeń • funkcjonowanie wielu instytucji – szpital, ośrodki naukowe, szkoły
Szanse (zewnętrzne)	• napływ inwestorów z zewnątrz • napływ środków z funduszy europejskich na zagospodarowanie byłych obiektów wojskowych • połączenie Helu i Jastarni w celu stworzenia jednego silnego podmiotu partnerstwa z gminami z Unii Europejskiej – jako szansa dla mieszkańców i młodzieży • Hel bazą NATO

Trafne zidentyfikowanie problemów - na podstawie analizy zagrożeń i słabych stron gminy oraz podmiotów instytucjonalnych stających opór realizacji zapisów Strategii - pozwoli m.in. na prawidłowe określenie celów szczegółowych oraz zasad planu operacyjnego. Służy więc ono określeniu możliwości przezwyciężenia barier ekorozwoju gminy, a także likwidacji powstałych zagrożeń.

Problemami rozwoju gminy nazywamy takie uwarunkowania, które stanowią istotne utrudnienie w procesie rozwoju gminy. Ich trafna identyfikacja decyduje o jakości i celowości zapisów planu operacyjnego. Podstawą do określenia problemów jest - podobnie jak w przypadku czynników sprzyjających rozwojowi gminy - analiza wartościująca diagnozy jej stanu. Wskazuje ona na elementy szczególnie negatywnie oddziałujące na proces zrównoważonego rozwoju gminy.

3.2. Problemy rozwoju gminy

- Prezydent RP
- Władze ustawodawcze
- Starosta Powiatowy
- Wojewoda Pomorski

procesie opracowania, a w przyszłości realizacji Strategii wymieniono:

Wśród podmiotów instytucjonalnych udzielających **małego** wsparcia w

- Unia Europejska (środki pomocowe)
- Rada Miasta
- Zarząd Miasta

procesie opracowania Strategii, a także w procesie jej realizacji, wymieniono:

Wśród podmiotów instytucjonalnych udzielających **dużego** wsparcia w

Sily (wewnętrzne)	Szanse (zewnętrzne)
• naturalne plaże • brak zanieczyszczeń przemysłowych • walory do rehabilitacji zdrowotnej • możliwość rozwoju komunikacji morskiej (turystycznej, handlowej i sportowej)	• komunalizacja portu rybackiego • budowa przemysłu specjalistycznego – szkutnictwo jachtowe • budowa obiektów pobytowych – np. domy spokojnej starości

w odniesieniu do ładu przestrzennego:

Slabości (wewnętrzne)	• potencjalny konflikt pomiędzy środowiskiem cywilnym i wojskowym • brak nowych miejsc pracy • emigracja ludzi młodych i wykształconych • wzrost przestępczości • brak oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży
Zagrożenia (zewnętrzne)	• możliwość wprowadzenia przez Sejm ograniczeń w rozwoju rejonów umocnionych • likwidacja miejsc pracy w jednostkach wojskowych • zafałszowanie rynku turystycznego w kraju • dalsze ograniczenie komunikacji publicznej (PKP, PKS, Zegluga)

w odniesieniu do ładu społecznego:

Slabości (wewnętrzne)	• krótki sezon turystyczny • stan infrastruktury technicznej • brak gruntów pod inwestycje • brak środków finansowych • ucieczka młodzieży do dużych miast • niedostateczna promocja miasta
Zagrożenia (zewnętrzne)	• klęski ekologiczne • pogłębiający się zły stan finansów Państwa • spadek popularności turystyki krajowej

w odniesieniu do ładu gospodarczego:

Slabości (wewnętrzne)	• zły stan infrastruktury • niski poziom świadomości ekologicznej • zdegradowane przez wojsko tereny • brak środków finansowych • brak wydzielonych tras spacerowych, ściezek rowerowych • zły stan portów i jednostek pływających • brak toalet publicznych
Zagrożenia (zewnętrzne)	• rozjeżdżenie Helu przez samochody • klęska lub katastrofa ekologiczna w okolicy • zmiany klimatyczne i podniesienie średniego poziomu wód

w odniesieniu do ładu ekologicznego:

następujące elementy (w odniesieniu do poszczególnych ładów):

I tak, wśród słabych stron oraz zagrożeń rozwoju gminy zidentyfikowano zmiany w polityce gminy, służących lepszej organizacji procesu realizacji Strategii. Instytucji należy podjąć działania służące zmniejszeniu ich negatywnego nastawienia. Wnioski z niej wypływające pozwalają więc na dokonanie racjonalnych zmian w polityce gminy, służących lepszej organizacji procesu realizacji Strategii.

w odniesieniu do ładu przestrzennego:

Słabości (wewnętrzne)	Zagrożenia (zewnętrzne)
• brak termizacji obiektów mieszkalnych (wielorodzinnych) • krótki sezon turystyczny • wielość ośrodków decyzyjnych (MON, Urząd Morski, ALP, Zarząd Parku Krajobrazowego, PKP) • brak rekultywacji terenów leśnych • erozja brzegu od strony Zatoki Gdańskiej • nieregulowany stan prawny nieruchomości • niska wydajność układu kanalizacyjnego (ścieki bytowe i przemysłowe) • brak kanalizacji burzowej • brak komunikacji wewnętrznej do dużej plaży	• duża odległość od rynku zaopatrzenia i zbytu • pogarszająca się jakość połączeń komunikacyjnych, w tym drogowych i kolejowych • deficyt zasilania energetycznego • słaba współpraca z gminą Jastarnia

Wśród podmiotów instytucjonalnych stających mały opór w procesie opracowania i realizacji Strategii wymieniono:

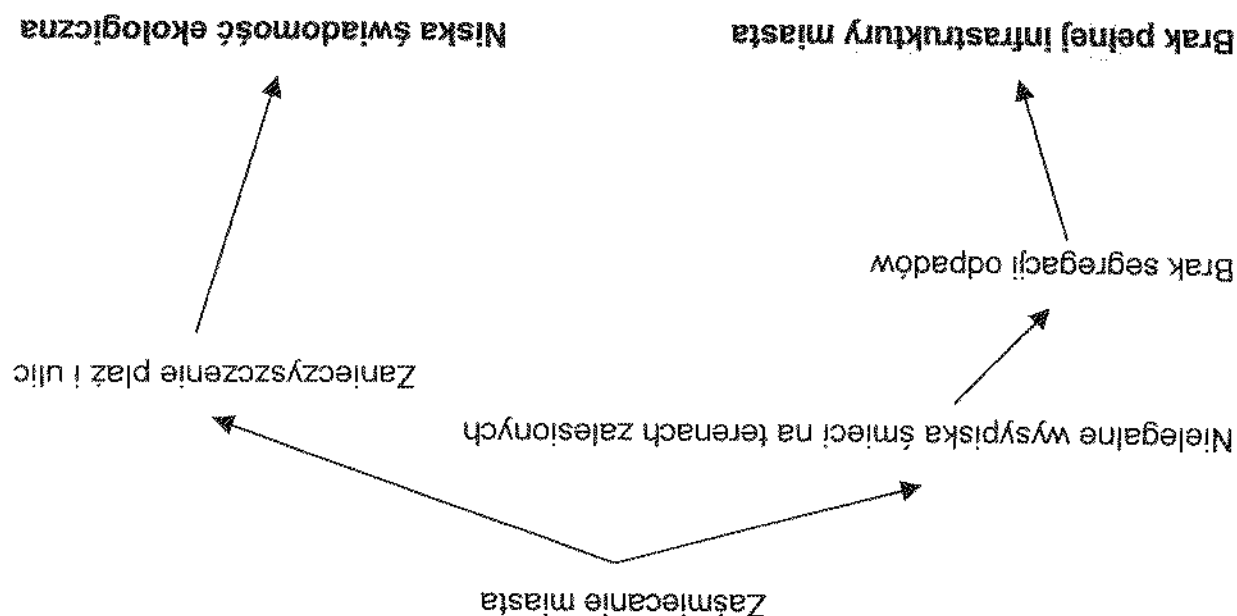
- Dowództwo Marynarki Wojennej
- PKP
- Ministerstwo Obrony Narodowej
- Konserwator Zabytków (PSOZ)
- Dostawcy mediów
- Unia Europejska (niezyciowe regulacje)
- Ministerstwo Rolnictwa

Natomiast wśród podmiotów instytucjonalnych stających duży opór w procesie realizacji Strategii zidentyfikowano następujące instytucje:

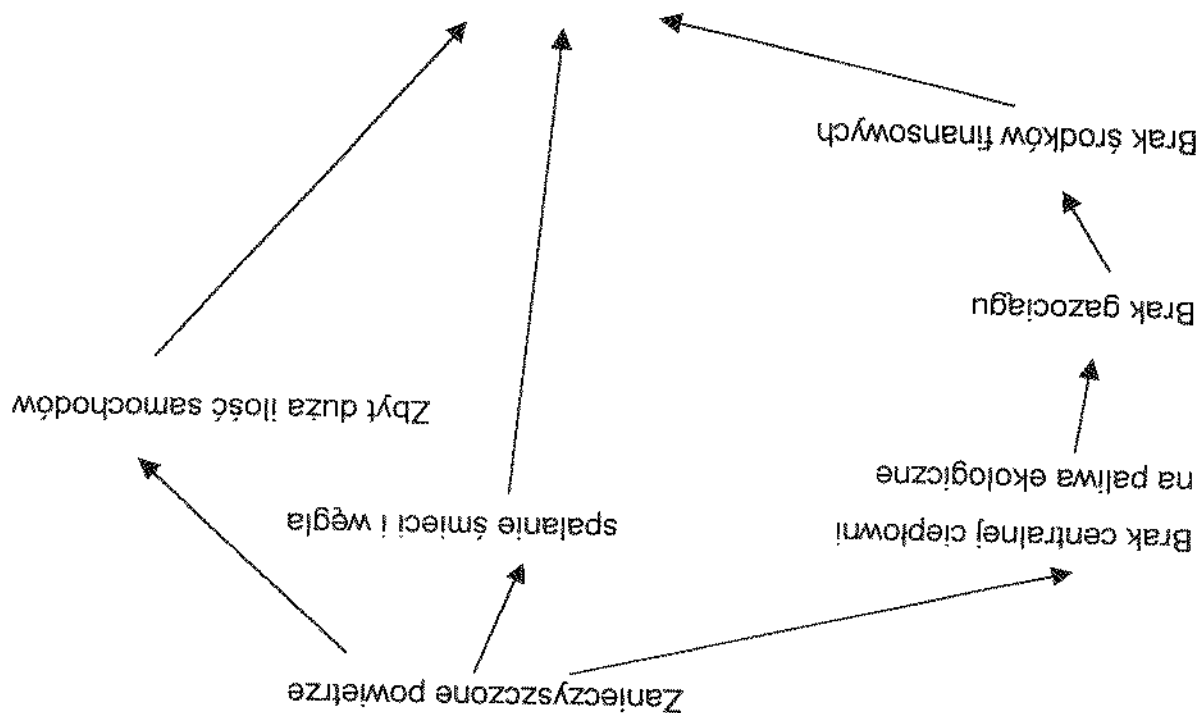
- Lasy Państwowe
- Zarząd Portu (komisarz)

Podsumowaniem tak przeprowadzonej analizy stała się lista problemów ekorozwoju gminy. Została ona opracowana w układzie poszczególnych ładów, w postaci tzw. drzew problemów. Taki sposób podejścia ukazuje realne problemy - tzn. takie, które stanowią prawdziwe przeszkody w realizacji wizji rozwoju gminy (są ich przyczyną a nie skutkiem pośrednim). Są one umieszczone na dole każdego z drzew, jako wynik przeprowadzonych analiz powiązań przyczynowo - skutkowych.

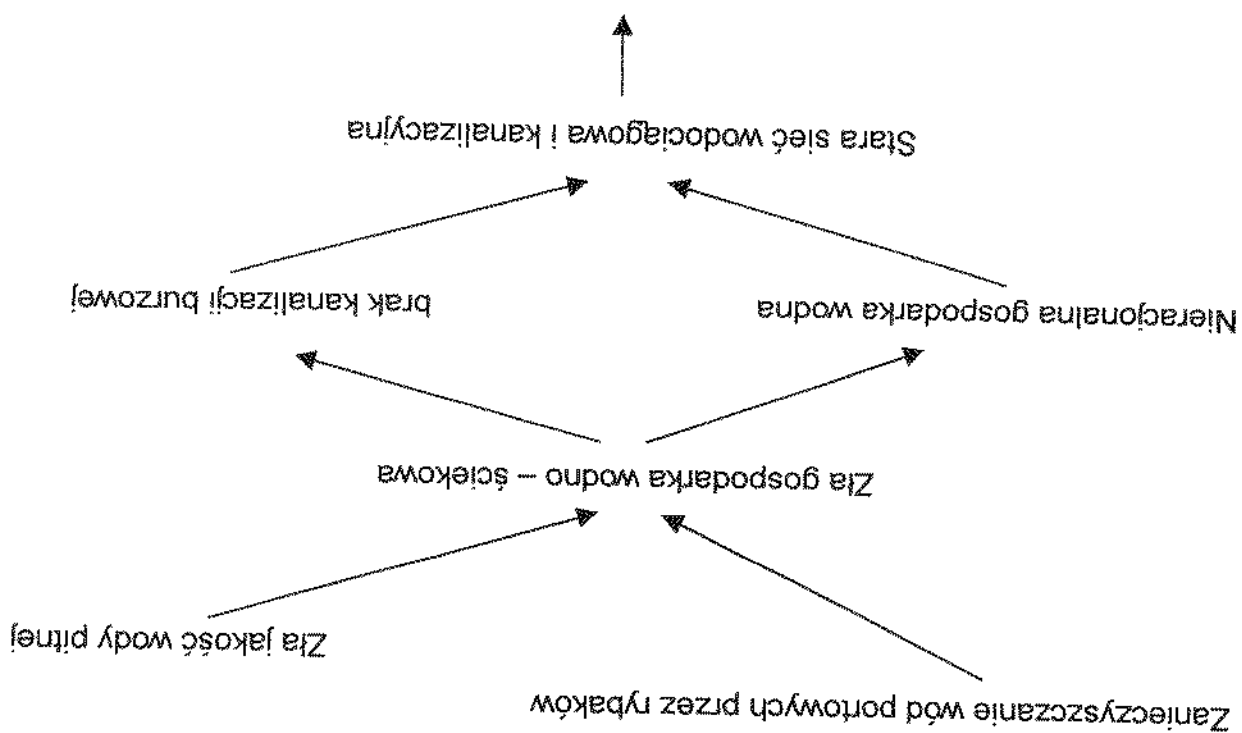
A. Ład ekologiczny

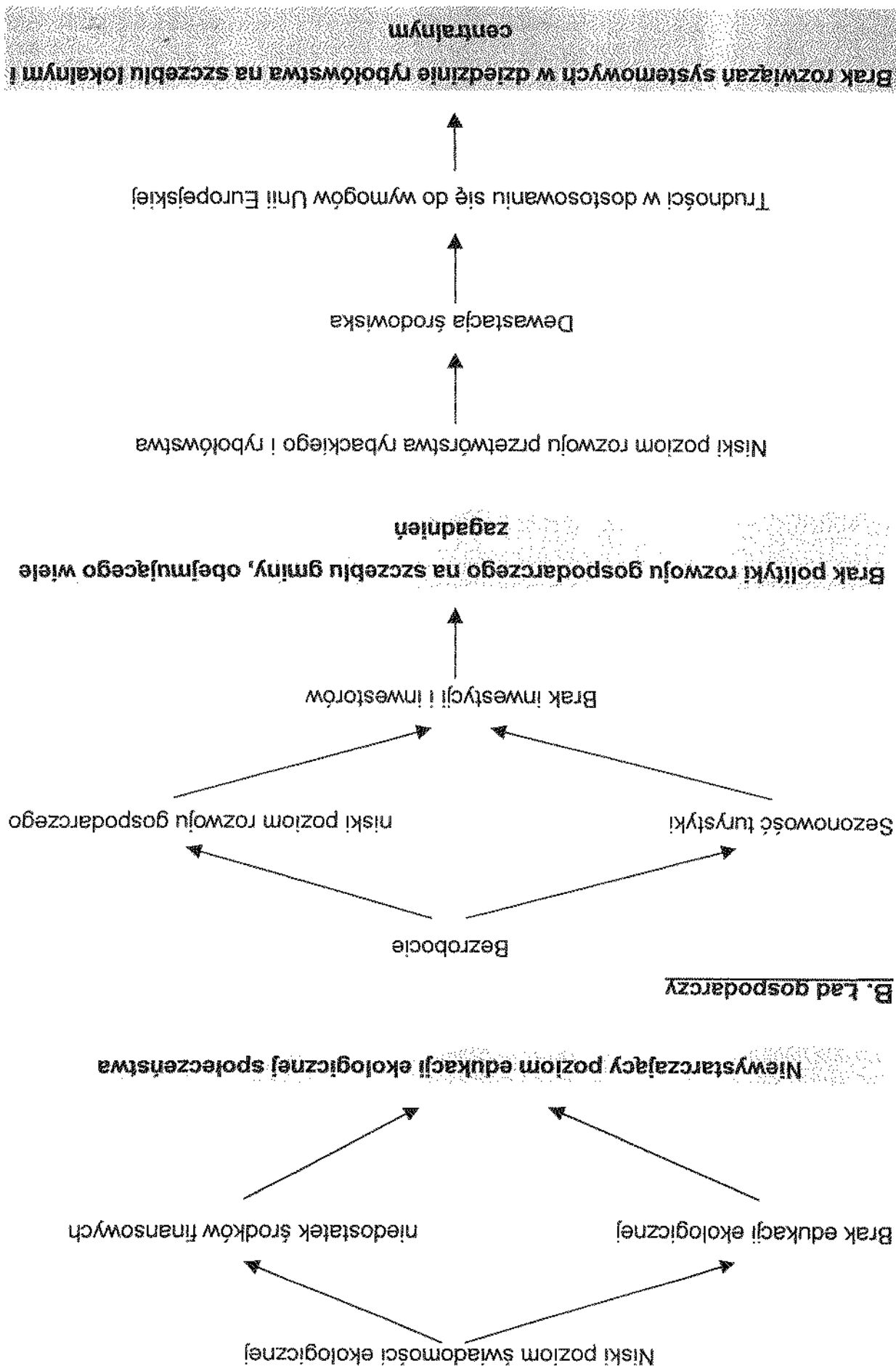

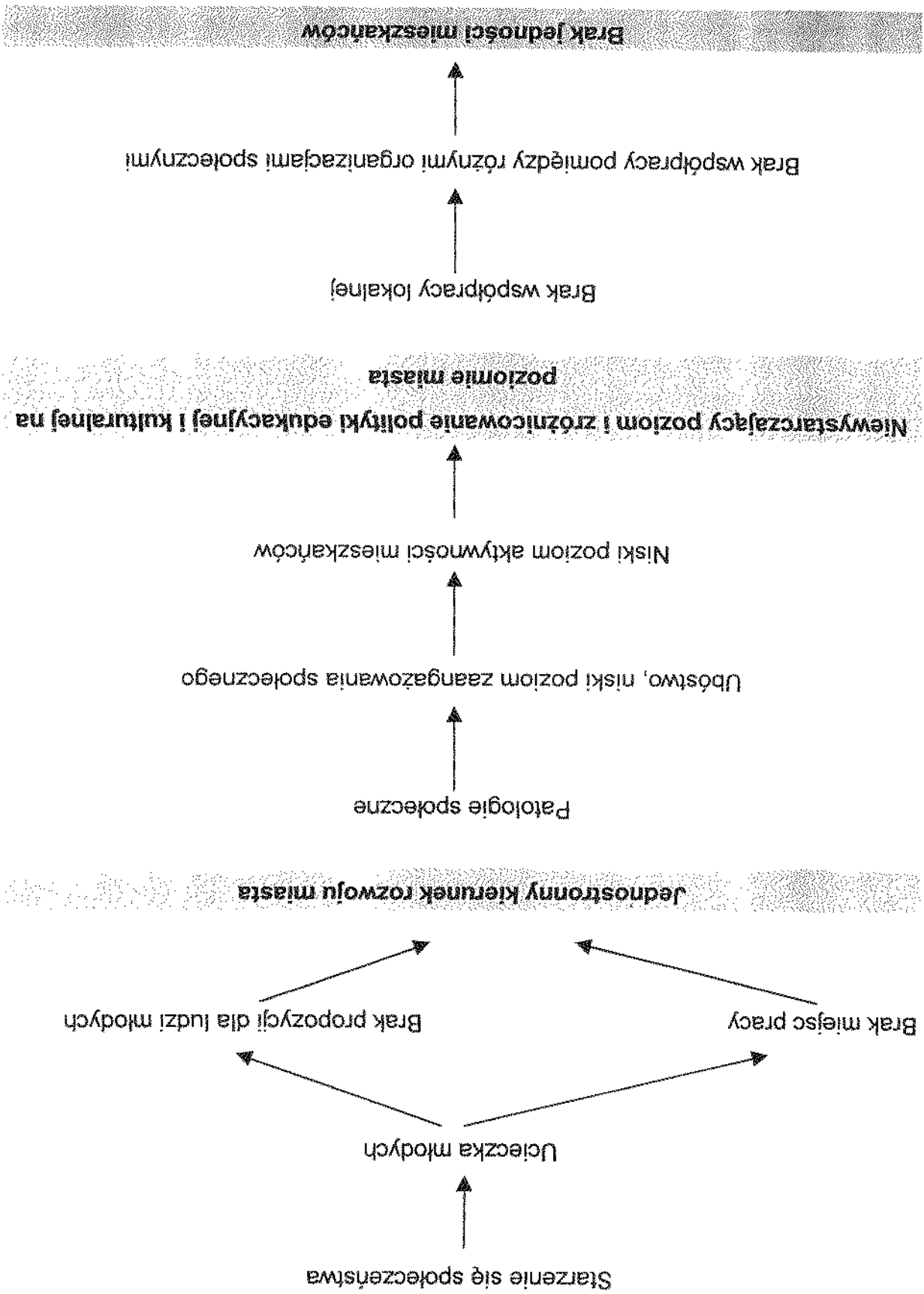
Brak programu likwidacji zanieczyszczeń powietrza (w tym – potencjalnych)

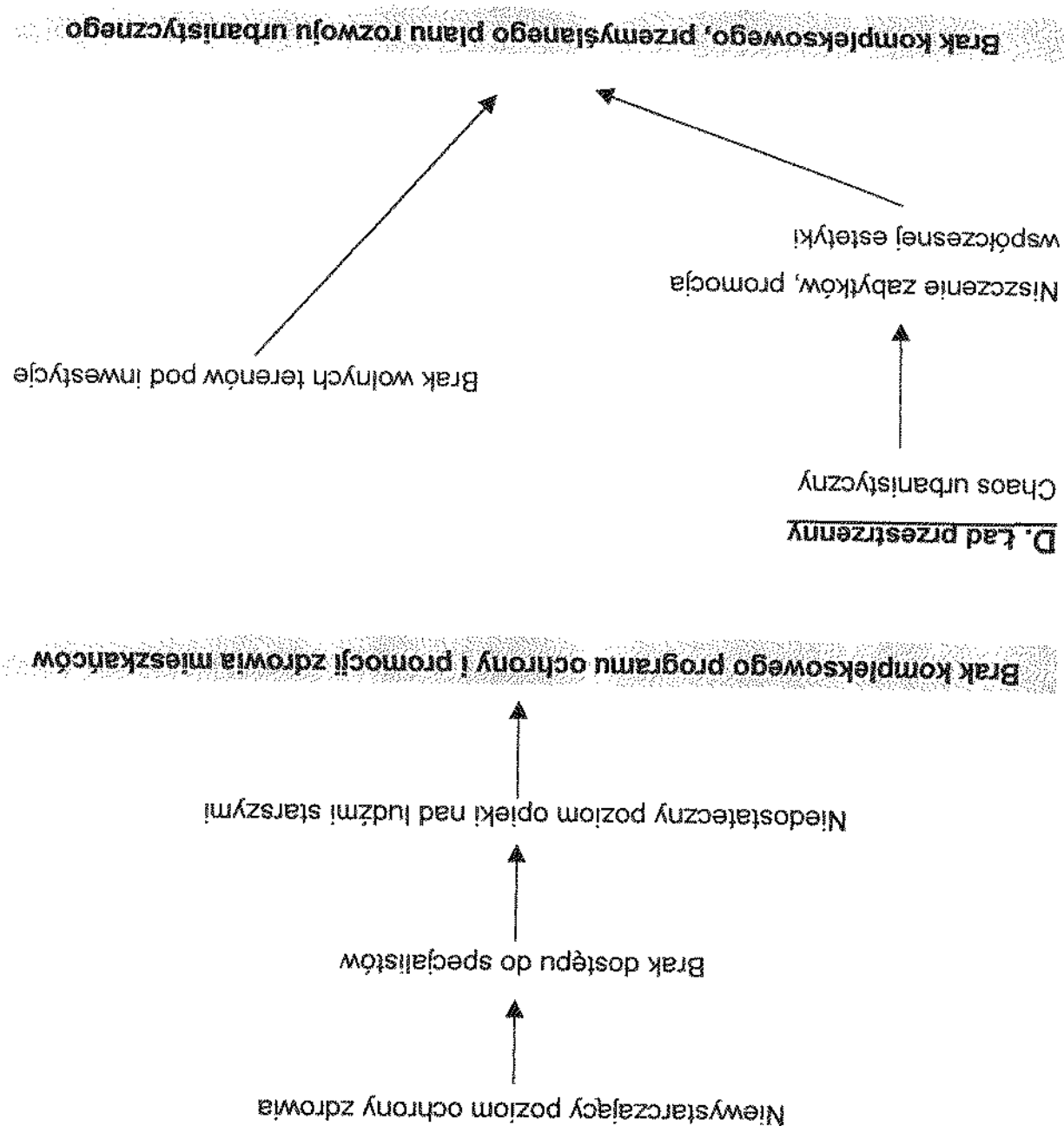

Brak środków finansowych na realizację kompleksowego programu rozwoju infrastruktury komunalnej

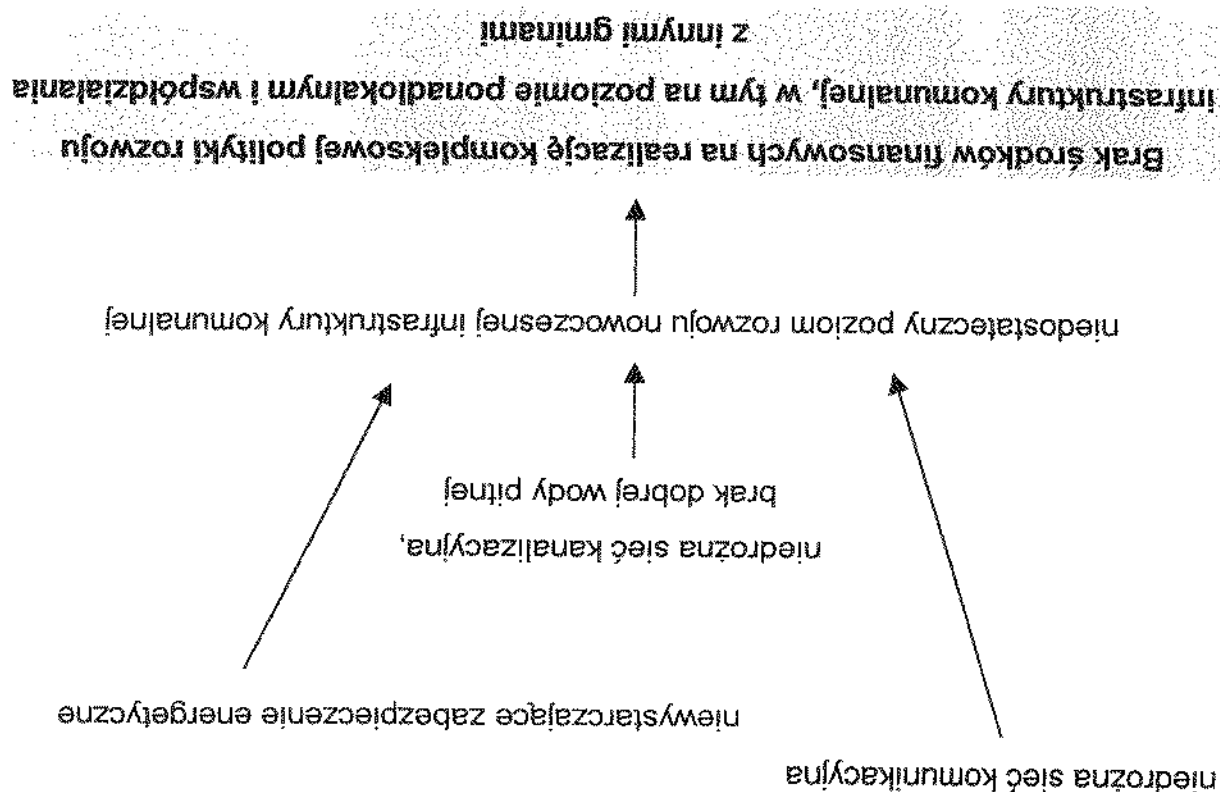

- jak widać z powyższych schematów drzew problemów, do najważniejszych - "podstawowych" - problemów ekorozwoju Miasta Helu zaliczyć należy (w podziale na poszczególne łady):
- A. Ład ekologiczny**
- Brak pełnej infrastruktury miasta
 - Niska świadomość ekologiczna
 - Brak środków finansowych na realizację kompleksowego programu rozwoju infrastruktury komunalnej
 - Brak programu likwidacji zanieczyszczeń powietrza (w tym – potencjalnych)
 - Niewystarczający poziom edukacji ekologicznej społeczeństwa
- B. Ład gospodarczy**
- Brak polityki rozwoju gospodarczego na szczeblu gminy, obejmującego wiele zagadnień
 - Brak rozwiązań systemowych w dziedzinie rybołówstwa na szczeblu lokalnym i centralnym

- C. Ład społeczny**
- Jednostronny kierunek rozwoju miasta
 - Niewystarczający poziom i różnicowanie polityki edukacyjnej i kulturalnej na poziomie miasta
 - Brak jedności mieszkańców
 - Brak kompleksowego programu ochrony i promocji zdrowia mieszkańców
- D. Ład przestrzenny**
- Brak kompleksowego, przemyslanego planu rozwoju urbanistycznego
 - Brak środków finansowych na realizację kompleksowej polityki rozwoju infrastruktury komunalnej, w tym na poziomie ponadlokalnym i współdziałania z innymi gminami

4. Plan operacyjny strategii - cele szczegółowe oraz ich realizacja

Istotą planu operacyjnego strategii jest określenie **szczegółowych celów rozwoju gminy** oraz wypunktowanie **działań**, służących ich realizacji. W obszarze każdego z ładów określono więc zestawy celów, wynikających z trzech elementów:

- zapisów wizji rozwoju gminy oraz celu nadrzędnego i celu głównego strategii;
- analizy czynników sprzyjających rozwojowi gminy;
- analizy problemów rozwoju gminy;

Dla każdego z określonych w ten sposób celów wypunktowane zostały następnie **szczegółowe działania**. Ich kolejne podejmowanie doprowadzi w rezultacie do realizacji określonego celu w zakładanej perspektywie czasowej. Dla każdego z tych działań konieczne jest m.in. określenie przewidywanego horyzontu czasowego realizacji, osób i instytucji odpowiedzialnych za jego realizację (ew. w których kompetencji jest jego realizacja) oraz źródeł finansowania. Szczególnie te dwa ostatnie elementy pozwalają na realistyczne planowanie podejmowania kolejnych działań. Ich konfrontacja z możliwościami budżetu doprowadzić może m.in. do wniosków dotyczących konieczności pozyskania na realizację określonych zadań środków zewnętrznych, w tym pomocowych.

W trakcie prac nad Strategią zidentyfikowano cały szereg **szczegółowych celów** ekorozwoju gminy. Określenie poszczególnych celów **szczegółowych** przeprowadzono w obszarze ładów: ekologicznego, gospodarczego, społecznego i przestrzennego.

4.1. Wybór i lista celów szczegółowych

Wśród celów zdefiniowanych jako najważniejsze i najpilniejsze dla procesu równoważenia rozwoju gminy znalazły się:

W zakresie ładu ekologicznego:

- Cel A1. Rozwój świadomości ekologicznej
- Cel A2. Realizacja kompleksowego programu redukcji zanieczyszczeń i związanego z tym rozwoju infrastruktury komunalnej
- Cel A3. Uporządkowanie gospodarki odpadami
- Cel A4. Ochrona przyrody

W zakresie ładu gospodarczego:

Cel B1. Pozyskanie nowych terenów dla rozwoju miasta

Cel B2. Pozyskanie środków pozabudżetowych

Cel B3. Gospodarze wykorzystanie walorów naturalnych

Cel B4. Wydłużenie sezonu turystycznego

W zakresie ładu społecznego:

Cel C1. Dostosowanie szkolnictwa do potrzeb rynku pracy

Cel C2. Opracowanie i wdrożenie programu „Bezpieczne Miasto”

Cel C3. Utworzenie centrum kultury – oferta dla młodzieży

Cel C4. Integracja społeczności lokalnej

Cel C5. Rozwijanie współpracy ponadlokalnej

W zakresie ładu gospodarczego:

Cel D1. Intensyfikacja i modernizacja istniejącej zabudowy miasta

Cel D2. Estetyzacja urbanistyczna i architektoniczna

Cel D3. Zdyskontowanie dostępu do morza i infrastruktury morskiej

Cel D4. Harmonizowanie funkcji obronnej i rozwoju cywilizacyjnego miasta

4.2. Ład ekologiczny

W obszarze zagadnień związanych z ładem ekologicznym - gdzie celem głównym jest:

Hel miastem czystym i uporządkowanym

zidentyfikowano następujące cele oraz wiążące się z nimi działania realizacyjne:

Cel A1. Rozwój świadomości ekologicznej

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji ("rozwinięta świadomość ekologiczna"), a także wynika z listy problemów ekorozwoju.

Wśród działań realizacyjnych wyszczególniono następujące elementy:

- przeprowadzenie badań na temat aktualnego stanu świadomości ekologicznej i określenie programu działania
- wprowadzenie zajęć z zakresu ekologii w placówkach oświatowych
- popularyzacja ochrony środowiska i przyrody w sposób odpowiedni i przystępny dla danego środowiska, we współpracy z organizacjami działającymi na terenie Helu

Cel A1. Rozwój świadomości ekologicznej		Harmonogram - lata	Odpowiedzialność	Zróżnicowanie finansowania
1	Działanie 1. Przeprowadzenie badań na temat aktualnego stanu świadomości ekologicznej i określenie programu działania	2002 plus monitoring co 2 lata	Urząd Miasta, Zespół Szkół Ogólnokształc.	Budżet gminy
	Działanie 2. Wprowadzenie zajęć z zakresu ekologii w placówkach oświatowych	Stale	Zespół Szkół Ogólnokształc., Stacja Morska	Budżet gminy, fundusze ochrony środowiska
	Działanie 3. Popularyzacja ochrony środowiska i przyrody w sposób odpowiedni i przystępny dla danego środowiska, we współpracy z organizacjami działającymi na terenie Helu	Stale	Zarząd Miasta, Stowarzyszenie "Przyjaciele Helu", Zespół Szkół Ogólnokształc.	Budżet gminy, fundusze ochrony środowiska

4.6. Syntezytyczny przeglad planowania operacyjnego

Podsumowaniem zapisow planu operacyjnego jest tabela, ujmujuca w sposob zbiorczy wszystkie przewidziane w Strategii zadania. Dla kazdego z dzialan zaznaczono przewidywane lata realizacji. Pozwala to na okreslenie stopnia zapotrzebowania na srodki budzetowe i pozabudzetowe w poszczegolnych latach.

Cel główny:															
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SPOŁECZNÓ – GOSPODARCZY MIASTA HELU															
Cel nadzzędny:															
HEL MIASTEM OTWARTYM KU MORZU, OPIERAJACYM SIĘ NA TURYSTYCE, RYBOŁÓWSTWIE I MARYNARCE WOJENNEJ, SZANUJACYM SWE UNIKALNE WALORY PRZYRODNICZE I KULTUROWE															
Działania	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
A. Ład ekologiczny															
Cel główny: Hel miastem czystym i uporządkowanym															
Cel A1. Rozwój świadomości ekologicznej															
Działanie 1. Przeprowadzenie badań na temat aktualnego stanu świadomości ekologicznej i określenie programu działania															
Działanie 2. Wprowadzenie zajęć z zakresu ekologii w placówkach oświatowych															
Działanie 3. Popularyzacja ochrony środowiska i przyrody w sposób odpowiedzialny i przystępny dla danego środowiska, we współpracy z organizacjami działającymi na terenie Helu															

Działania	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Cel A2. Realizacja kompleksowego programu redukcji zanieczyszczeń i związaneego z tym rozwoju infrastruktury komunalnej															
Działanie 1. Zakończenie budowy stacji uzdatniania wody															
Działanie 2. Modernizacja i remont sieci wodociągowej i kanalizacyjnej															
Działanie 3. Likwidacja kotłowni węglowych i ogrzewania piecowego, zastąpienie ich technologiami alternatywnymi															
Działanie 4. Gazyfikacja gminy															
Cel A3. Uporządkowanie gospodarki odpadami															
Działanie 1. Budowa nowoczesnego wysypiska odpadów we współpracy z innymi gminami powiatu															
Działanie 2. Zakup odpowiednich pojemników na odpady (z uwzględnieniem segregacji)															
Działanie 3. Podpisanie umów z firmami zapewniającymi wysoki poziom usług w zakresie wywozu, utylizacji bądź wykorzystania odpadów															
Działanie 4. Ustawienie odpowiedniej ilości koszy na ulicach, zapewnienie ich terminowego opróżniania, dbanie o czystość terenów zielonych i plac															

Działania	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Działanie 5. Przeprowadzenie kampanii na rzecz uświadomienia społeczeństwa w zakresie konieczności wdrożenia systemu gospodarowania odpadami															
Cel A4. Ochrona przyrody															
Działanie 1. Dbanie o pomniki przyrody															
Działanie 2. Realizacja ochrony gatunkowej i obszarowej															
B. Ład gospodarczy															
Cel główny: Pełne wykorzystanie zasobów gminy															
Cel B1. Pozyskanie nowych terenów dla rozwoju miasta															
Działanie 1. Rozpoznanie możliwości pozyskania nowych terenów dla miasta – stworzenie odpowiedniego lobby															
Działanie 2. Opracowanie programu zagospodarowania nowych terenów															
Działanie 3. Opracowanie niezbędnych dokumentów planistycznych i projektowych															
Działanie 4. Sukcesywne zagospodarowywanie nowych obszarów															

Działania	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Cel B2. Pozyskanie środków pozabudżetowych															
Działanie 1. Określenie potencjalnych źródeł finansowania															
Działanie 2. Określenie sposobów wykorzystania możliwych do pozyskania środków finansowych (we współpracy z org. pozarządowymi)															
Działanie 3. Opracowanie wymaganych dokumentów i aplikacji															
Działanie 4. Sukcesywne wykonywanie zadań i skrupulatne rozliczanie się z pozyskanymi środkami															
Cel B3. Gospodarze wykorzystanie walorów naturalnych															
Działanie 1. Pełne rozpoznanie dóbr i walorów miasta															
Działanie 2. Określenie możliwych sposobów wykorzystania istniejących wartości															
Działanie 3. Opracowanie planów rozwoju infrastruktury oraz stworzenie dokumentacji projektowych															
Działanie 4. Pozyskanie środków finansowych															
Działanie 5. Odpowiednia promocja i realizacja programu															

Działania	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Cel B4. Wydłużenie sezonu turystycznego															
Działanie 1. Rozpoznanie możliwości miasta pod względem szans przyciągnięcia turystów poza sezonem letnim															
Działanie 2. Określenie kierunków rozwoju infrastruktury turystycznej miasta															
Działanie 3. Opracowanie programu rozwoju infrastruktury turystycznej															
Działanie 4. Opracowanie niezbędnych dokumentów planistycznych i projektowych															
Działanie 5. Pozyskanie środków finansowych															
Działanie 6. Opracowanie programu promocji turystyki w Helu															
Działanie 7. Sukcesywna realizacja programu															
C. Ład społeczny															
Cel główny: Hel miastem bezpiecznym, przyjaznym dla mieszkańców i turystów, propagującym zdrowy styl życia, i zapewniający wysoki poziom wykształcenia i świadczonych usług															
Cel C1. Dostosowanie szkolnictwa do potrzeb rynku pracy															
Działanie 1. Rozpoznawanie potrzeb rynku pracy															
Działanie 2. Określenie niezbędnej bazy dydaktycznej i kadrowej dla kształcenia w pożądanym kierunku i															

Działania specjalnościach	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Działanie 3. Określenie możliwości i kosztów pozyskania (także – przekwalifikowania) dodatkowej kadry i bazy, niezbędnej dla rozwoju nowych kierunków															
Działanie 4. Przygotowanie planu reorganizacji szkolnictwa w mieście															
Działanie 5. Sukcesyjna realizacja ustaleń planu															
Cel C2. Opracowanie i wdrożenie programu „Bezpieczne Miasto”															
Działanie 1. Określenie stanu bezpieczeństwa i występujących zagrożeń w mieście															
Działanie 2. Przygotowanie programu eliminacji poszczególnych zagrożeń, z uwzględnieniem kadr i środków															
Działanie 3. Sukcesyjna realizacja programu															
Działanie 4. Stale monitorowanie i ew. modyfikacje programu															
Cel C3. Utworzenie centrum kultury – oferta dla młodzieży															
Działanie 1. Rozpoznanie potrzeb młodzieży w zakresie uczestnictwa w różnych formach działalności kulturalnej															
Działanie 2. Określenie możliwości oraz potrzeb kadrowych i lokalowych dla prowadzenia ww zajęć															

Działania	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Działanie 3. Określenie wielkości koniecznych środków finansowych wraz z możliwymi źródłami finansowania															
Działanie 4. Określenie docelowej formy organizacyjnej centrum															
Działanie 5. Przygotowanie kompleksowego programu działania															
Działanie 6. Sukcesywna realizacja programu i jego monitorowanie															
Cel C4. Integracja społeczności lokalnej															
Działanie 1. Stworzenie pełnej listy formalnych i nieformalnych organizacji i stowarzyszeń mieszkańców, wraz z ich celami, zasadami, sposobami funkcjonowania															
Działanie 2. Analiza stopnia spójności celów poszczególnych organizacji -- określenie możliwości współpracy pomiędzy nimi															
Działanie 3. Stworzenie listy pożądanых działań, wsp. dla więcej niż jedna organizacji															
Działanie 4. Inspirowanie rozmów, spotkań pomiędzy poszczególnymi organizacjami w celu nawiązania współpracy															
Działanie 5. Stworzenie jednego, wspólnego dla wszystkich, rocznego kalendarza imprez, działań i															

Działania	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Działanie 4. Rozwój frontu wodnego miasta															
Cel D4. Harmonizowanie funkcji obronnej i rozwoju cywilizacyjnego miasta															
Działanie 1. Kontynuowanie codziennej współpracy pomiędzy samorządem a Marynarką Wojenną															
Działanie 2. Określenie listy wspólnych z Marynarką Wojenną działań, w tym – inwestycji															
Działanie 3. Sukcesywne realizowanie inwestycji niezbędnych dla obu stron															
Działanie 4. Przekazywanie części terenów Skarbu Państwa na rzecz gminy															

5. Zarządzanie realizacją Strategii

Określenie systemu zarządzania realizacją Strategii jest bardzo ważnym, lecz często niedocenianym elementem Agendy 21. Decyduje on bowiem o tym, czy w miarę upływu czasu dynamika procesu realizacji Strategii będzie rosła czy słabnąć. Zaniechanie jego stworzenia lub prawidłowego wdrożenia może stać się przyczyną zastopowania realizacji programu ekorozwoju w gminie.

Wypracowany system zarządzania realizacją Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Helu składa się z trzech zasadniczych części:

- zestawu instrumentów realizacji programu;
- systemu monitorowania procesu wdrażania Strategii;
- systemu aktualizacji Strategii.

5.1. Instrumenty realizacji

Wśród instrumentów realizacji Strategii wyróżnić można wiele elementów, tworzących pięć zasadniczych grup:

- prawo - administracyjne;
- ekonomiczno - rynkowe;
- finansowe;
- z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu;
- informacyjno - edukacyjne.

Wśród nich odnaleźć można m.in. instrumenty opracowane i wprowadzane zarówno na szczeblu centralnym (o znaczeniu ogólnopolskim - w tym także instrumenty przejęte na mocy międzynarodowych postanowień i uzgodnień), jak i lokalnym (wypracowane i wprowadzane na szczeblu regionu, powiatu bądź gminy). Przy realizacji programu ekorozwoju gminy, którego Strategia jest integralną częścią, postuluje się, aby całość ich wachlarzem, umiejętnie przy tym dobierając poszczególne instrumenty i ich zestawy dla potrzeb realizacji określonych celów.

I tak, wśród instrumentów prawo - administracyjnych najistotniejszymi elementami są:

- normy o charakterze ogólnym - np. przepisy dot. użytkowania i ochrony zasobów środowiska (system zarządzania środowiskiem, system monitoringu ekologicznego, sprawozdawczość z zakresu ochrony środowiska);

Działania	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Działanie 2. Inspirowanie serii konkursów / projektów studialnych obrazujących możliwe najlepsze drogi polepszenia krajobrazu miasta															
Działanie 3. Modernizowanie ciągów komunikacyjnych miasta w nawiązaniu do aktualnych potrzeb i celów strategii jego rozwoju															
Działanie 4. Opracowanie programów rewitalizacji poszczególnych części miasta															
Działanie 4. Pozyskanie środków finansowych i sukcesywna realizacja programu															
Cel D3. Zdyskontowanie dostępu do morza i infrastruktury morskiej															
Działanie 1. Dokończenie modernizacji portu rybackiego															
Działanie 2. Budowa marin i bazy hotelowej w porcie															
Działanie 3. Zorganizowanie bazy wypadowej dla zainteresowanych uprawianiem różnych form rekreacji wodnej															

Działania	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
różnego rodzaju obchodów															
Działanie 6. Stałe wzmocnianie organizacji i ruchów społecznych, pielęgnowanie dialogu społecznego															
Cel C5. Rozwijanie współpracy ponadlokalnej															
Działanie 1. Poszukiwanie nowych partnerów															
Działanie 2. Ujednolicanie celów działania, tworzenie projektów wspólnych przedsięwzięć															
Działanie 3. Wspólna realizacja zamierzeń															
D. Ład przestrzenny															
Cel główny: Hel – miastem ładu przestrzennego w duchu tradycji historycznej i walorów przyrodniczych															
Cel D1. Intensyfikacja i modernizacja istniejącej zabudowy miasta															
Działanie 1. Określenie stosownych zapisów w studium uwarunkowań dla miasta															
Działanie 2. Wypracowanie polityki planistycznej, w tym – szeregu planów zagospodarowania przestrzennego															
Działanie 3. Regulacja stanów prawnych nieruchomości, przygotowanie ich do przyjęcia nowego zainwestowania															
Cel D2. Estetyzacja urbanistyczna i architektoniczna															
Działanie 1. Uwzględnienie specyfiki lokalnego krajobrazu kulturowego w dokumentach planistycznych dla miasta															

■ **normy szczegółowe** - dotyczące np. ochrony poszczególnych komponentów środowiska (kopalin, powietrza, wód, lasów, roślin, zwierząt);

W grupie instrumentów **ekonomiczno - rynkowych** znaleźć można m.in.:

■ **opłaty** - z tytułu użytkowania określonych systemów ekologicznych, stanowiących tzw. dobro wspólne - jak np. pobór wody, emisję zanieczyszczeń do atmosfery, przeznaczanie gruntów na określone cele, wydobywanie kopalin.

■ **subwencje** - udzielane w celu wspierania określonych zachowań - np. dotacje do wprowadzania proekologicznych rozwiązań w prywatnych gospodarstwach, pożyczki i kredyty preferencyjne.

■ **kary** - nakładane na poszczególne podmioty w związku z przekraczaniem określonych przepisów i regulacji prawnych - np. pobór wody w ilości większej niż ustalona w pozwoleniu, przekroczenie warunków odprowadzania ścieków, składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, nielegalną wycinkę drzew itp.

Instrumenty finansowe są w Polsce kojarzone z systemem gromadzenia i pozyskiwania funduszy na inwestycje o określonym charakterze. Z uwagi na swoją naturę instrumenty te służą prowadzeniu inwestycji własnych sektora publicznego (gminy, powiatu, regionu, rządu), w tym za pośrednictwem specjalnych agencji i instytucji do tego wyznaczonych. Gromadzą one i pozyskują kapitały, przeznaczając je następnie na określone w priorytetach działania właściwych jednostek inwestycyjne. Przykładem mogą być tu lokalne agencje rozwoju, pozyskujące środki z różnych źródeł.

Grupa instrumentów z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu stanowi bardzo obszerny i ciągle powiększający się zbiór. Instrumenty te wiążą się głównie ze zmianami organizacyjnymi w strukturze oraz metodach działania określonych agend sektora publicznego (w tym w szczególności samorządów lokalnych). Przykładami najbardziej interesującymi są: budowanie tzw. budżetu zadaniowego, wprowadzanie systemów zarządzania jakością (np. w administrowaniu gminą), rozbudowana promocja i marketing gminy (w tym dot. promocji planu strategicznego bądź określonych rozwiązań szczegółowych).

Natomiast **instrumenty informacyjne** - edukacyjne charakteryzują się tym, iż - z jednej strony - kształtują one świadomość społeczną, a z drugiej zaś strony -

są przejawem tej świadomości. Powinny one służyć uspołecznieniu realizacji programu ekorozwoju. Wśród podstawowych instrumentów tej grupy należy wymienić:

- **edukację i propagandę** - np. kampanie reklamujące proekologiczne zachowania jak segregacja śmieci;
- **negocjacje, umowy i porozumienia** - np. nakanianie podmiotów gospodarczych do realizacji - przy okazji innej działalności - określonych celów rozwoju gminy;
- **formy nacisku bezpośredniego i bezpośrednie inicjatywy społeczne** - np. petycje, zbieranie podpisów pod określonymi wnioskami itp.;
- **lobbying** - np. budowanie grup nacisku, w tym np. w Radzie Gminy lub w Radzie Powiatu;
- **narzędzia usługowe** - np. prowadzenie różnego rodzaju działań usługowych na rzecz społeczności lokalnych - bezpłatnych linii informacyjnych, centrów informacji itp.;
- **instrumenty działań komplementarnych** - to głównie stymulowanie działań innych jednostek, np. organizacji pozarządowych.

5.2. Monitoring strategii

Wśród zagadnień związanych z procesem wdrażania i monitorowania realizacji Strategii wyróżniono trzy grupy zagadnień:

- określenie podmiotu odpowiedzialnego za wdrażanie i realizację Strategii;

- wyłonienie ciała, do którego zadań należy ocena postępu prac nad realizacją Strategii;

- określenie wskaźnikowego systemu monitorowania Strategii.

Przyjęto, iż zgodnie ze swoimi statutowymi obowiązkami, za wdrażanie Strategii odpowiedzialny będzie Zarząd Miasta, który - poprzez swoje służby oraz ew. powoływanych pełnomocników - realizował będzie poszczególne zadania zgodnie z przyjętym harmonogramem.

Natomiast - zgodnie z przyjętymi ustaleniami - zadanie nadzoru nad realizacją Strategii leżeć będzie w rękach Rady Miasta. Jednocześnie przyjęto, iż raz do roku odbywać się będzie posiedzenie z udziałem lokalnych liderów zaangażowanych w prace nad Strategią, poświęcone ocenie postępów w realizacji

przyjętego harmonogramu realizacyjnego. Ważnym instrumentem - służącym zarówno Zarządowi jak i Radzie Gminy - stanie się specjalnie opracowany wskaźnikowy system monitorowania strategii. Jego zadaniem jest pomoc w określaniu stopnia realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz monitorowanie postępu procesu ekorozwoju gminy. W tabeli poniżej dla każdego z celów określono zakładane mierzalne oraz inne, niezbędne do ich użycia informacje.

Wskaźnikowy system monitorowania Strategii

Cele	Wskaźniki	Źródła informacji	Założenia
Cel A1. Rozwój świadomości ekologicznej	Procent mieszkańców zainteresowanych stanem środowiska i podejmujących aktywne działania na jego rzecz	Szkoła, ankiety, sondażyszenia	Systematyczne badanie stanu świadomości ekologicznej mieszkańców miasta
Cel A2. Realizacja kompleksowego programu redukcji zanieczyszczeń i związanego z tym rozwoju infrastruktury komunalnej	Parametry jakościowe ścieków Wielkość emisji do atmosfery	Inspekcja Ochrony Środowiska, SANEPID	Coroczne pozyskiwanie danych nt. stanu zanieczyszczeń
Cel A3. Uporządkowanie gospodarki odpadami	Stan czystości plaż Procent śmieci wtórnie zagospodarowywanych	Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe	Coroczne zagospodarowanie sposobu czystości plaż i danych nt. stanu odpadów
Cel A4. Ochrona przyrody	Ilość chronionych obiektów i obszarów Procent chronionych obiektów i obszarów znajdujących się w zadowalającym stanie	Urząd Miasta	Coroczna informacja Urzędu Miasta nt. stanu realizacji ochrony przyrody w mieście

Cele	Wskaźniki	Zróżnicowanie	Założenia
Cel B1. Pozyskanie nowych terenów dla rozwoju miasta	Procentowy przyrost nowych terenów miejskich	Urząd Miasta	Coroczna informacja Urzędu Miasta
Cel B2. Pozyskanie środków pozabudżetowych	Ilość pozyskanych środków	Urząd Miasta	Coroczna informacja Urzędu Miasta
Cel B3. Gospodarcze wykorzystanie walorów naturalnych	Procent zasobów środowiskowych miasta wykorzystywanych dla celów rozwoju gospodarczego	Urząd Miasta, podmioty gospodarcze	Systematycznie prowadzony monitoring stopnia wykorzystania walorów naturalnych
Cel B4. Wydłużenie sezonu turystycznego	Ilość turystów w poszczególnych miesiącach poza sezonem	Podmioty gospodarcze, Urząd Miasta	Coroczna informacja władz miejskich, uzupełniona o dane podmiotów gospodarczych i ich ocenę sytuacji

Cele	Wskaźniki	Zróżnicowanie	Założenia
Cel C1. Dostosowanie szkolnictwa do potrzeb rynku pracy	Procent absolwentów kontynuujących naukę oraz zatrudnienie w zawodzie	Urząd Pracy, Dyrekcja Zespołu Szkół	Coroczna informacja (listopad)
Cel C2. Opracowanie i wdrożenie programu „Bezpieczne Miasto	Ilość przestępstw i wykroczeń popełnianych na terenie miasta	Policja, Straż Graniczna, Straż Miejska, Straż Pożarna	Coroczna informacja (lut)
Cel C3. Utworzenie centrum kultury – oferta dla młodzieży	Procent młodzieży korzystających z placówek kulturalnych	Badania ankietowe, kierownicy placówek kulturalnych	Coroczna informacja (lut)
Cel C4. Integracja społeczności lokalnej	Ilość wspólnych przedsięwzięć, organizowanych przez wiele podmiotów	Hełska Bliza, stowarzyszenia i organizacje	Coroczna informacja (marzec)
Cel C5. Rozwijanie współpracy ponadlokalnej	Ilość pozyskanych partnerów	Urząd Miasta	Coroczna informacja władz miasta
	Procent podejmowanych działań wspólnie z innymi partnerami		

Cele	Wskaźniki	Zróża	Założenia
Cel D1. Intensyfikacja i modernizacja istniejącej zabudowy miasta	Ilość wybudowanych i wyremontowanych obiektów	Urząd Miasta	Coroczna informacja władz miasta
Cel D2. Estetyzacja urbanistyczna i architektoniczna	Ilość zmodernizowanych elewacji obiektów w mieście Procent mieszkańców miasta zadowolonych ze stanu otaczającej przestrzeni	Urząd Miasta, Wojskowa Agencja Mieszkaniowa, ankietista	Coroczna informacja władz miasta, badania ankietowe prowadzone raz na dwa lata
Cel D3. Zdyskontowanie dostępu do morza i infrastruktury morskiej	Ilość wybudowanych lub zmodernizowanych przejazdów do plaż Ilość funkcjonujących obiektów i instytucji związanych z infrastrukturą morską	Urząd Miasta	Coroczna informacja władz miasta
Cel D4. Harmonizowanie funkcji obronnej i rozwoju cywilizacyjnego miasta	Ilość wspólnie realizowanych i/lub inwestycji uzgodnionych w/w inwestycji	Urząd Miasta, Marynarka Wojenna	Coroczna informacja władz miasta i Marynarki Wojennej na temat wspólnie podejmowanych i koordynowanych działań

5.3. System aktualizacji strategii

Ustalony system monitoringu realizacji Strategii zakłada powstanie przy Radzie Gminy ciała społecznego, w którego składzie reprezentowane będą osoby aktywnie pracujące podczas kolejnych warsztatów.

Niezależnie od zadań wymienionych w rozdz. 5.2., do roli tego zespołu należyć będzie ocena stopnia aktualności Strategii oraz ew. konieczności dokonywania jej aktualizacji. Na wniosek w/w zespołu Zarząd Gminy podejmie działania zmierzające do ponownego zwołania Zespołu Opracowującego Strategię oraz przeprowadzenia - metodą uspołeczną - określony przez komisję zakres aktualizacji.